

Єдина Країна

Единая Страна

КРИЛА УКРАЇНИ

Друкований орган
Міністерства
оборони України

№ 22 (789)

1 – 5 червня
2015 року

www.krula.com.ua

e-mail: krula_ukr@i.ua

Передплатний індекс –
22242

На варті неба України!

Мобільність медиків – життя воїнів

4 стор.

Прадід на війні:

“Краще загинути на полі бою,
аніж в ліжку від хвороб”

8 стор.

“Мир, створений руками”

16 стор.

“Карпатська брама” ворога не пропустить

2 стор.

Мій тато захищає Батьківщину

У Львівському Національному Академічному в театрі опери та балету імені Соломії Крушельницької в урочистій обстановці відбулось нагородження дітей, які брали участь в мегапроекті “Мій тато захищає Україну”. Діти військовослужбовців з Львівщини віком від шести до вісімнадцяти років впродовж кількох місяців малювали малюнки, робили фотознімки, знімали відеороліки, писали вірші та співали пісні, присвячені найріднішим захисникам рідної країни.

До організації проекту долучились відомі фотомитці, художники, поети, волонтери, продюсери, голови Львівських обласної ради і обласної державної адміністрації, Західний регіональний медіа-центр Міністерства оборони України, 58-ий Будинок офіцерів. Вони поставили перед собою за мету виявлення здібних дітей, які мають хист до образотворчого мистецтва та сприяння їх подальшому тво-

рчому розвитку; вшанування героїчних звитяг воїнів антитерористичної операції.

Свої роботи діти надсилали від березня. А наприкінці травня відбувся гала-концерт “Діти і зірки” та нагородження авторів найкращих робіт. Концерт відвідало більше тисячі людей. Більшість запрошених – діти бійців антитерористичної операції.

2 стор.

Гаряча лінія “Крила України” (0432) 59-60-48 65-22-048

“Карпатська брама” ворога не пропустить

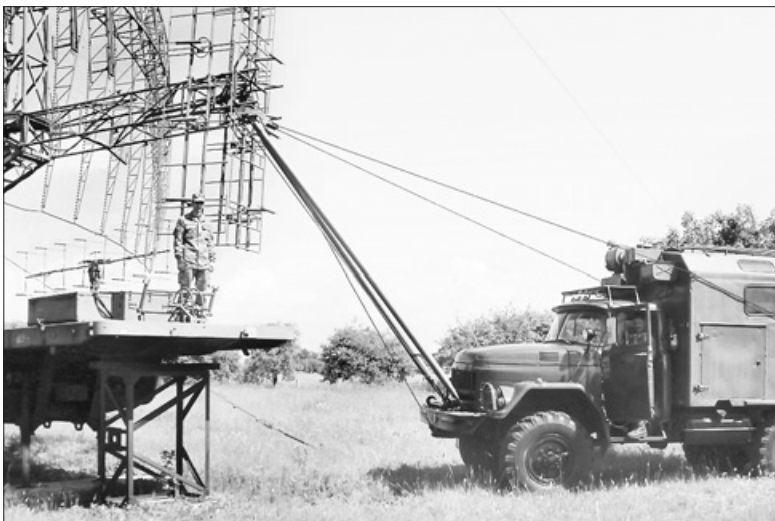
У Повітряному командуванні “Захід” завершили двоступеневі командно-штабні навчання “Карпатська брама-2015”. Метою заходу була реальна оцінка готовності військових частин до виконання завдань за призначенням. В ході навчань підрозділи радіотехнічних військ повітряного командування та Івано-Франківської бригади тактичної авіації практично відпрацювали виконання низки завдань.

Пілоти Івано-Франківської бригади тактичної авіації за радіолокаційної підтримки радіотехнічних військ успішно виконали вправу з перехоплення повітряної цілі та примушення її до посадки на визначеному аеродромі. Радіотехнічна бригада повітряного командування “Захід” практично відпрацювала передачу управління на запасний командний пункт. Одночасно було перевірено надійність охорони та оборони своїх бойових позицій в умовах дії диверсійно-розвідувальних груп та теро-

нах. Локаторники виконали поставлені завдання у визначений нормативами час, – зазначила начальник прес-центру повітряного командування “Захід” майор Ірина Баранова.

При підготовці навчань багато уваги було приділено впровадженню бойового досвіду, здобутого особовим складом під час виконання завдань в зоні проведення антитерористичної операції. Підбиваючи попередні підсумки навчань командир повітряного командування “Захід” генерал-майор В’я-

ристів. Вартові неба тренувалися швидко та ефективно протидіяти умовним ДРГ.

– В рамках навчань окремі радіолокаційні підрозділи здійснили стрімкі марші та розгорнули нові бойові позиції у визначених райо-

нах. Локаторники виконали поставлені завдання у визначений нормативами час, – зазначила начальник прес-центру повітряного командування “Захід” майор Ірина Баранова.

ристів. Вартові неба тренувалися швидко та ефективно протидіяти умовним ДРГ.

Владислав Назаркевич.
“Крила України”
Фото прес-центру ПвК “Захід”.

Терористи значно збільшили кількість обстрілів на Донецькому напрямку та польоти безпілотників

Прес-центр штабу АТО повідомляє: з 18.00 2 червня на Маріупольському напрямку з 122-мм артилерії, мінометів, гранатометів та стрілецької зброї проросійські незаконні збройні формування обстрілювали Широкине. Також вів вогонь снайпер.

На Луганському напрямку з кулеметів та стрілецької зброї бойовики вели вогонь по Золотому, Фрунзе та Щастю. З 120-мм артилерії по Станиці Луганській.

На Артемівському напрямку терористи з 120-мм артилерії та стрілецької зброї обстріляли Лозове та Кірове. Били також з 120-мм мінометів по Світло-

дарську. 152-мм артилерія бойовиків гатила по Курдюмовці.

Загарбники зосередились саме на Донецькому напрямку. З мінометів та артилерії, заборонених Мінськими домовленостями калібрів, а також великокаліберних кулеметів, терористи стріляли по Опитному, шахті Бутовка, Водяному, Первомайському, Мар’їнці, Пісках, Невельському, Кам’янці, Новотроїцькому, Красногорівці, Березовому. З гранатометів, великокаліберних кулеметів та стрілецької зброї багаторазово обстрілювали Піски. Також тут працюють ворожі танки.

У небі над позиціями сил АТО значно частіше з’являються безпілотники проросійських незаконних збройних формувань.

Мій тато захищає Батьківщину

Закінчення. Початок на 1 стор.

Також – їхні матері, поранені воїни, які прийшли з госпіталю та ті, хто приїхав з фронту додому на відпочинок. На сцену разом з дітьми вийшли Тетяна Піскарьова, Катерина Бужинська, Наталка Карпа, Павло Табаков, гурти “Ріка життя”, “Мері” та багато інших митців і музикантів. Для бійців на передовій організували онлайн-трансляцію.

В проєкті взяли активну участь і діти військовослужбовців повітряного командування “Захід”.

– Завдяки конкурсу ми ще раз переконались – наші діти талановиті і завзяті, – розповідає начальник прес-центру повітряного командування “Захід” майор Ірина Баранова, – наприклад, Марина Тибура стала наймолодшим учасником проєкту. Їй лише три з половиною років. Вона подала на конкурс фотознімок “Мій тато повернувся додому”. Надзвичайно гарну фотороботу

ми прийшов і командир повітряного командування “Захід”. Генерал-майор В’ячеслав Шамко подякував їм за підтримку українських воїнів і заодно їхніх батьків.

Авторитетна комісія визначила переможців. Звичайно, зробити це було дуже важко, адже всі дитячі твори – унікальні. У вокально-інструментальному конкурсі діти вартових неба Наталка Лецяга і Настя Мокрик посіла перше і третє місце. У фотоконкурсі зі знімком “маленькі бандерівці” в наймолодшій віковій категорії перемогла

представила і Каріна Царьова. Ганна Зікєєва прекрасно виконала композицію на фортепіано. Натомість організатори вручили діткам річну передплату на журнал “Сто талантів”.

На гала-концерт разом з дить-

Марина Баранова. Її батьки ще півтора роки тому служили в тактичній групі “Крим” Повітряних Сил. Батьківщині не зрадили. Зараз продовжують службу у Львові.

Владислав Назаркевич.
“Крила України”.

Прерванный полет

29 мая 2015 года ушел в свой последний полет полковник запаса Пиллер Леонид Казимирович.

же в 1968 году решил попробовать вкус неба и, пройдя ВЛК, приступил к обучению летному делу в аэроклубе. Небо стало его судьбой. Закончив аэроклуб, в 1970 году он был направлен в 69-й учебный авиалетный полк г.Овруч. После успешной сдачи экзаменов окончил экстерном Харьковское ВАУЛ, получил диплом летчика-техника, звание мл. лейтенанта, продолжая совершенствовать своё летное мастерство на самолетах МиГ-15, МиГ-17 и обучать курсантов учебного центра. Там же, в Овруче, Леонид встретил свою любовь Галину, в 1972-м сыграли свадьбу а в 1973-м году родился первенец Валера.

В 1976-м старший лейтенант Леонид Пиллер был переведен в строевой полк истребителей-бомбардировщиков на самолетах МиГ-21 в г.Чертков. Без отрыва от службы поступил в Черниговское ВВАУЛ и закончил его в 1978-м с дипломом летчика-инженера. В 1979-м году в семье молодого командира авиаскадрильи родилась дочь Юлиана.

В 1980-м году майор Пиллер поступает в

ВВА им. Ю.А.Гагарина и после её окончания, в 1983 году, назначается заместителем командира 300-го апиб (МиГ-27) аэродром Переяславка, Дальневосточного ВО. В суровых условиях Дальнего Востока растёт боевое мастерство и командирский опыт первоклассного летчика.

В 1988 году подполковник Пиллер заменяется в Чехословакию в 236-й апиб, вооруженный МиГ-27к и вскоре становится командиром полка. В 1991-м году вывести полк на территорию СССР (аэродром Леуварде) и расформировать его. После успешного выполнения этого тягостного для любого командира задания полковник Пиллер назначается командиром 452-го ошп в хорошо знакомый ему Чертков. Самолет Су-25, которым был вооружен полк, навсегда покорил сердце опытного пилота.

В 1993-м году Леонид Казимирович назначен начальником летно-методического отдела, а затем начальником управления организации летной работы аппарата управления Боевой

подготовки ВВС Украины. Здесь, в полной мере проявились его организаторские способности. Отработка руководящих и методических документов, организация учений, учебных сборов с различными родами авиации, планирование и постановка задач. Всё это выполнялось им с высоким качеством и ответственностью. Отсюда авторитет и уважение всего личного состава ВВС. Однако, большие физические и нервные перегрузки сказались на состоянии здоровья, и в 2001-м году полковник Л.К. Пиллер уволился из рядов Вооруженных Сил Украины по состоянию здоровья.

После увольнения Леонид Казимирович продолжал работать на авиацию. При его участии был создан Центр аэронавигационной информации МО Украины. С 2006-го года он на заслуженном отдыхе. Воспитывал пятерых внуков, и, несмотря на обострение тяжелого недуга, активно интересовался на состоянии здоровья, и за состояние дел в нашей авиации.

Вечная память настоящему летчику, ЧЕЛОВЕКУ, ПАТРИОТУ, любящему мужу, отцу и деду.

Командование Воздушных Сил Украины,
редакция газеты “Крила України”,
Союзы ветеранов ВВС и ПВО Украины,
Воздушных Сил Украины.

Родился Леня 27 декабря 1950 года в небольшом райцентре Петриков Гомельской области в семье начальника местного АТП. Рос и учился в местной школе, вместе со своими братьями и сестрами. Всего в семье было пятеро детей.

После окончания в 1967 году средней школы юноша мечтал работать в большом городе и устроился на механический завод в Курске. Там

Васильків зустрів героїв-захисників

Військовослужбовці зведеного загону Повітряних Сил Збройних Сил України, які цими днями повернулись із зони АТО до Васильківського гарнізону, протягом двох місяців непохитно стояли на захисті територіальної цілісності України, мужньо та героїчно виконуючи завдання неподалік міста Авдіївка, що на Донеччині.

Зустріти бійців до військової частини прибули заступник командувача з бойової підготовки – начальник управління бойової підготовки Командування Повітряних Сил генерал-лейтенант Віктор Сідаш, командир Повітряного командування «Центр» – заступник командувача Повітряних Сил Збройних Сил України генерал-лейтенант Аркадій Вашутін, представники місцевої влади Васильківський міський голова Сергій Сабов, голова Васильківської районної ради В'ячеслав Одинець, представники волонтерського руху Васильківщини, настоятель Свято-Покровського храму міста Василькова отець Олег, особовий склад військових частин і підрозділів Васильківського гарнізону, рідні, близькі та колеги військовослужбовців.

У вітальному слові генерал-лейтенант Віктор Сідаш подякував кожному воїну за виконаний військовий обов'язок: «Окремі слова подяки хочу висловити військовослужбовцям, їх рідним та близьким, хто молитвами, вірою і сво-

єю любов'ю оберігали воїнів. Щирі слова вдячності за самовідданість, патріотизм та вагому підтримку висловлюю нашим волонтерам – всім кому небайдужа доля українського захисника, тим, хто свідомо надавав допомогу, наближаючи довгоочікувану перемогу».

Хвилиною мовчання присутні вшанували пам'ять п'ятих воїнів загону, які загинули 13 квітня під час мінометного обстрілу позицій. Сержант Василь Путаненко, молодший сержант Богдан Гончаренко, солдати Дмитро Гурра, Олександр Тищенко, Олексій Вовченко – герої, які поклали своє життя заради миру, цілісності і недоторканості нашої Батьківщини.

На завершення зустрічі генерал-лейтенант Віктор Сідаш вручив подяки від Командувача Повітряних Сил бійцям зведеного загону, висловив слова вдячності за незламність сили духу та патріотизм військовослужбовців Повітряних Сил ЗС України.

Любов Киналь. Фото автора.

“Аеропорт” подорожує країною

Про кіборгів – захисників донецького аеропорту – нині говорять, як про 300 спартаків. Вони стали символом боротьби українського народу за свою свободу та самовизначення. Однак у суспільстві з'явились чимало запитань на кшталт: “Чи варто було йти на ці жертви?” “Чого варті у стартегічному плані цей аеропорт?” і таке інше.

– Варто, бо це приклад героїзму, непоступливості, доблесті та звитяги для прийдешніх поколінь, а також демонстрація усіх цих чеснот агресору, який має знати, що голими руками Україну не візьмеш, бо тут на них чекають справжні кіборги! – так прокоментував свою думку куратор мистецького напрямку Українського кризового медіа-центру Леонід Марущак.

Саме цей чоловік презентував у гарнізонному будинку офіцерів у Вінниці виставку “Аеропорт”, яка з квітня 2015 року подорожує країною. На авторських світлинах Сергія Лойка – обличчя війни зсередини аеропорту ім.С.Прокоф'єва. Він єдиний з іноземних (російських) громадян, який перебував із нашими бійцями всередині терміналу і творив свої унікальні робо-

ти. Сергій Лойко – автор численних репортажів з театру дій військових конфліктів: Афганістан, Близький Схід, Росія, нині – Донбас. У жовтні 2014 року, у розпал бойових дій, він провів чотири дні в аеропорту разом з українськими військовослужбовцями, які захищали термінал летища від нападу проросійських сепаратистів.

На виставці представлено 50 світлин автора, а кожен із відвідувачів може залишити побажання чи слова подяки кіборгам та усім українським військовослужбовцям. Вже із закінченням виставкового туру Україною організатори планують випустити книгу із цими дописами, проілюстровану фотографіями Сергія Лойка.

Юрій Ігнат. “Крила України”. Фото автора.

Вартові українського неба нарощують бойову міць

Зенітні ракетні війська складають вогневу основу сил у системі протиповітряної оборони нашої держави і призначені для захисту адміністративних, промислово-економічних центрів (районів) країни, угруповань Збройних Сил України, важливих державних, військових та інших об'єктів від ударів противника з повітря.

Зенітні ракетні війська Повітряних Сил ЗС України протягом усієї історії нашої молодшої держави прикривають надійним щитом найважливіші об'єкти від можливих ударів з повітря. Цілодобово на бойовому чергуванні знаходяться близько 2500 військовослужбовців. Цього року завдання теж не змінилися. Та виконувати їх стає дедалі складніше, адже озброєння і військова техніка вимагають до себе все більшої уваги.

На сучасному етапі перед воїнами протиповітряної оборони стоїть чимало складних і відповідальних завдань. Несення бойового чергування в системі ППО країни для ЗРВ залишається пріоритетним, особливо в умовах виконання завдань під час проведення Антитеро-

ристичної операції на сході країни.

Як відомо, організація заходів у рамках виконання бойових завдань потребує значних матеріальних ресурсів, інтенсивного використання бойової техніки та озброєння, постійного удосконалення навичок особового складу.

Так протягом 2014-2015 років значно покращився стан виконання маневрів підрозділів ЗРВ, зокрема, і підрозділами, на озброєнні яких знаходяться ЗРК С-300 ПТ. За цей час стан справності озброєння і військової техніки підвищився у три рази, реалізоване планове ритмічне фінансування життєдіяльності.

Тільки з початку 2015 року прийнято з ремонту ЗРК “Бук М1”, який сьогодні виконує завдання у новому районі бойового призначення, ЗРК С-300 ПС, що заступив на бойове чергування з охорони Державного кордону в повітряному просторі на півдні держави; відремонтовано дві радіолокаційні станції, здатні виявляти цілі, що летять на малих та гранично малих висотах, ще три РЛС найближчим часом буде повернуто до військових частин після проведення ремонту на ДП “Укроборонсервіс”. Варто також зазначити, що силами ремонтних бригад військової частини, яка дислокується у Шепетівці, відремонтовано та передано до складу сил і засобів АТО дві зенітні ракетні батареї ЗРК “Бук”, що був скорочений ще у 2005 році.

Під час проведення АТО виникла необхідність створення нового угруповання ЗРВ, що виявило цілу низку питань, які для нарощування бойових спроможностей частин (підрозділів) слід було вирішувати негайно. В умовах існуючої реальної загрози здійснення агресії з боку Росії, в тому числі із застосуванням бойової авіації, у Генеральному

штабі та Командуванні ПС ЗС України, вжито адекватних заходів щодо збільшення бойового складу зенітних ракетних військ та підвищення ефективності застосування їх комплексів. Основними з них є формування зенітного ракетного полку у складі шести зрдн, які будуть озброєні модернізованими ЗРК С-125-2Д, повернення до бойового складу п'яти зрдн, озброєних ЗРК “Бук М1” та С-300 П, що були скорочені в період до 2012 року.

Для підтримання боездатного стану озброєння та військової техніки проводились спільно з науковими установами та промисловістю держави заходи щодо оцінки можливості і шляхів модернізації зенітної ракетної системи С-300ПС до рівня новітніх аналогів. Комплектування новим типом зенітних керованих ракет, модернізації ЗРК “Бук М1” із заміною зенітних керованих ракет, організованню розробку і вітчизняне виробництво значної номенклатури приладів надвисокої частоти, освоєно плановий ремонт С-300П та “Бук М1”.

Крім того, сьогодні вивчається можливість повернення до бойового складу, після проведення заводського ремонту, зенітної ракетної системи С-300 В1. Ремонтопридатність цієї системи підтверджена тим, що протягом трьох місяців створена позаштатна ремонтна бригада відновила боездатність двох зенітних ракетних батарей. На теперішній час одна з них направлена для підсилення системи ППО в зоні проведення АТО, друга батарея виконує заходи бойового злагодження.

Під час особливого стану військові частини зенітних ракетних військ приведені у бойову готовність, відмобілізовані та доукомплектовані до штатів воєнного часу, а також і підрозділи охорони, які мають на озброєнні ЗУ-23-2, ручні гра-

натомети РПГ-7, ПЗРК 9К38 “Ігла”, зенітні установки 12,7 мм “Утес”, зенітні кулеметні установки ЗКУ-1.

Також у цьому році значно підвищилась ефективність перевірки готовності до виконання завдань бойових обслуг. Реалізується вона шляхом перевірки на навчально-тренувальному центрі та у нових районах бойового призначення із залученням мобільних тренувальних груп.

В сучасних умовах ведення гібридної війни зенітні ракетні війська продовжують бути основним інструментом стримування засобів повітряного нападу противника, що лише підтверджує військовий статус значущості цього роду військ. Так, під час проведення АТО силами і засобами ЗРВ було знищено 14 БПЛА ворога.

Сьогодні частини та підрозділи ЗРВ у складі Повітряних Сил продовжують виконувати чітко окреслені завдання в мирний та воєнний час і призначені для попередження повітряного та ракетного нападу, ведення боротьби з повітряним противником, захисту найважливіших адміністративно-політичних і промислових центрів країни, угруповань військ, сил флоту, інших державних та воєнних об'єктів від ударів авіації та крилатих ракет.

Зенітні ракетні війська постійно розвиваються, що є вагомим критерієм їх значущості у здійсненні оборони держави.

З огляду на всі показники можна впевнено сказати, що зенітні ракетні війська і сьогодні залишаються досить сучасним, потужним та боездатним родом військ у складі Повітряних Сил ЗС України, а їх реальний стан дозволяє виконати завдання за призначенням.

Генерал-майор Дмитро Карпенко, начальник зенітних ракетних військ Командування ПС ЗС України.

Журнал “Авиация и Время” можна передплатити в будь-якому поштовому відділенні України за “Каталогом видань України”

ПЕРЕДПЛАТА-ВЕСЬ РІК!

Докладно про різні літальні апарати, авіація у світових війнах та локальних конфліктах, новітні авіаційні тенденції, креслення авіаекзотика та інше

Деякі з раніш виданих журналів та іншу нашу продукцію Ви можете придбати звернувшись до редакції

www.aviation-time.kiev.ua a/c-166, Київ, 03062, Україна. тел./факс: (044) 454-30-47 e-mail: info@aviation-time.kiev.ua

Індекс 22792

Евакуація поранених.

У медичного персоналу Військово-медичного клінічного центру Центрального регіону тепер є своя історія, і своя стрічка – аматорський фільм про мобільний військовий госпіталь, який рівно рік тому уперше виїхав в зону бойових дій на сході України. Протягом цього часу його знімали самі лікарі, військові журналісти, офіцери виховних структур. Мобільною, фотоапаратом, рідко – камерою. Словом, що було під рукою, тим і знімали. Тут показано усе: марш, облаштування місця дислокації, забезпечення життєдіяльності, перевезення поранених, операції та багато іншого.

Нині начальник ВМКЦ ЦР полковник медичної служби Сергій Петрук з гордістю за своїх підлеглих демонструє цей документальний фільм у актовій залі Центру. Показ переріс у своєрідну науково-практичну конференцію, де високі гості із столиці, керівники провідних медичних установ обласного центру, Департаменту охорони здоров'я області оцінили досвід військових лікарів, ознайомилися із проблемами та тонкощами військової медицини.

Серед присутніх – помічник Міністра оборони України доктор медичних наук, професор, заслужений лікар України полковник м/с Всеволод Стеблюк, заступник директора Департаменту охорони здоров'я та курортів Вінницької ОДА Дмитро Білоус, Головний хірург Департаменту – Олексій Камінський та головний спеціаліст з терапії та організації сімейної медицини – Світлана Шведюк.

Вони були вкрай вражені досягненнями військових медиків, які з нуля, у чистому українському степу, налагоджують роботу де-факто районної лікарні! А дивлячись на цифри та статистику за рік, стає зрозуміло: ці люди на своєму місці і роблять справу державної ваги...

"Це навіть не те, що річниця, яку потрібно відзначати, – кажуть

військові медики, це своєрідне підбиття підсумків роботи польового шпиталю у районах ведення бойових дій".

Так що ж таке військовий мобільний госпіталь? Які функції у мирний і воєнний час він виконує? Перш за все – це мобільний, спеціалізований, багатопрофільний, лікувальний заклад Збройних Сил України. Він призначений для надання першої лікарської, кваліфікованої та окремих елементів спеціалізованої медичної допомоги пораненим, хворим військовослужбовцям та цивільним особам, їх лікування та підготовки до евакуації в лікувальні заклади вищого рівня.

Покладання квітів до пам'ятника воїнів АТО.

Саме цим протягом року й займалися підлеглі Сергія Петрука. У зоні проведення антитерористичної операції їм доводилося виконувати операції медичні – рятувати життя наших героїв. За словами начальника Центру, жоден військовослужбовець, який потратив до рук лікарських бригад мобільного шпиталю не пішов з життя.

Полковник Сергій Петрук щоразу наголошує на важливості санитарної авіації, як невід'ємної

Мобільність медиків – життя воїнів

Що таке польовий шпиталь? У багатьох одразу виникнуть асоціації з відомим рейтинговим американським серіалом "Госпіталь МЕШ". Драматизм та комедійність цієї стрічки, основаної на реальних історіях військових лікарів під час в'єтнамської війни, захопила багатомільйонну аудиторію глядачів по всьому світу. Та у реальному житті усе не так романтично, як у веселій рейтинговій картині.

Операція в польових умовах.

ранених в положенні лежачи та 10 в положенні сидячи. Цього у важку годину, звичайно, замало. Тому було прийняте рішення про виділення для медичної евакуації ще одного Ан-26, й облаштувати його для перевезення поранених та надання першої меддопомоги.

Однак основну частку перевезень потерпілих військовослужбовців взяли на себе "робочі конячки" Мі-8. Завдяки цим вертольотам та кваліфікованим бригадам лікарів сотні, а то й тисячі військовослужбовців отримали другий шанс і повернулися до нормального життя.

За словами полковника медичної служби Сергія Петрука, те обладнання, яке було в лікарів на місцях та й у середині літальних апаратів на початок АТО, суттєво відрізняється. Завдяки державній підтримці і, звичайно, допомозі волонтерів, медики отримали сучасні діагностичні та спеціальні апарати, що уже рятують людські життя.

Керівництво країни високо оцінює вклад військових медиків. Десятки офіцерів, прапорщиків, сержантів та працівників ЗС України ВМКЦ ЦР удостоєні високих державних нагород. Сергій Петрук пишається роботою усіх своїх підлеглих, а особливо полковника м/с В. Добровольського, який здійснив 23 аеромедичні

рейси (317 хворих), підполковника м/с В. Кондратюка – 22 рейси (326 хворих), працівників ЗС України С. Лівачовського – 38 рейсів (686 хворих) та Л. Кобзину – 30 рейсів (436 хворих).

Нині мобільний шпиталь продовжує свою неоціненну роботу в зоні АТО. Працю підлеглих Сергія Петрука цінують не лише поранені бійці, а й усі хто має відношення до медицини в регіоні, а також в лікарнях, куди направляють воїнів. Бо знають: вінницькі військові медики не підведуть, зроблять усе якнайкраще.

Хочеться лише побажати, щоб роботи у лікарів таки поменшало – у сотні разів, а польовий шпиталь, щоб розгортали лише для навчання молодого пополнення.

До речі, помічник Міністра оборони України полковник м/с Всеволод Стеблюк порадив усім присутнім записати згаданий документальний фільм на диск.

– Коли ваші діти чи внуки стикнуться в житті з якимись дріб'язковими труднощами й казатимуть, що їм важко, покажіть цей фільм, промовивши: подивись, як нам було важко, але ми впоралися, – підсумував Всеволод Стеблюк.

Юрій Ігнат.
"Крила України".

Фото автора та з архіву ВМКЦ ЦР.

Досвід захисників Маріуполя в основу формування сержантського корпусу

На півдні Донеччини у підрозділах учасників Антитерористичної операції перебуває Головний старшина Збройних Сил – начальник управління по роботі з сержантським складом Генерального Штабу Збройних Сил України прапорщик Олександр Косинський. Вивчення реальної ситуації в підрозділах та надання методичної допомоги молодшим командирам – головні питання, на які спрямовує свою увагу військовослужбовець.

– У мене за плечима три миротворчі місії, шість закордонних курсів з підготовки сержантів. Тож, я добре знаю алгоритм роботи професійного сержанта. Тому мої поради стануть у пригоді молодшим командирам в зоні ведення бойових дій. Також я протягом свого відрядження повинен узагальнити проблеми, з якими зістикаються українські бійці, і вже у Києві буду розв'язувати головні з них, – зауважив прапорщик Олександр Косинський.

На роботу в кожному із підрозділів Збройних Сил України прапорщик Олександр Косинський приділяє по два-три дні, аби найкраще ознайомитися зі станом справ.

Окрім цього, військовослужбовець активно вивчає службові обов'язки сержантів інших силових відомств, що беруть участь в АТО на Маріупольському напрямку.

– Для мене, як керівника структурного підрозділу головного органу військового управління, дуже корисно ознайомитися з підготовкою професійних сержантів у Національній гвардії чи прикордонній службі. Адже, зараз в армії відбуваються кардинальні зміни за всіма напрямками. Так, завдання головних старшин та сержантів підрозділів стають більш складними і відповідальними. Над цим я і працюю, але з обов'язковим урахуванням бойового досвіду, набутого у миротворчих місіях та на Донбасі, – додав Головний старшина Збройних Сил.

Планується, що після роботи на Маріупольському напрямку ведення бойових дій прапорщик Олександр Косинський відвідає інші сектори зони АТО.

Дмитро Горбунов. м. Маріуполь.

XX випуск кадетів у Чернігові

В Чернігівському ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою відбувся вже 20 випуск. Атестати з відзнакою і “Золоті медалі” тут отримали троє вихованців: Євген Винокуров, Микола Колодюк і Денис Науменко.

Привітати ліцеїстів зі вступом у доросле життя прийшли керівники місцевих органів влади, прийшли батьки, родичі й друзі з багатьох областей України.

Начальник Чернігівського ліцею полковник Микола Шпак зазначив, що навчальний заклад дав путівку в життя тисячам юнаків, багато випускників служать офіцерами Збройних Сил України та інших силових відомств. Також він повідомив, що чимало колишніх вихованців нині проходять службу в зоні АТО, а нещодавно орден Богдана Хмельницького III ступеню Президент України Петро Порошенко особисто вручив випускнику ліцею командир розвідувальної роти лейтенанту Єгору Щербакову. Також Микола Шпак додав, що шестеро офіцерів, колишніх ліцеїстів, загинули смер-

тю героїв у боях з терористами під час проведення АТО і запропонував вшанувати їх пам'ять хвилиною мовчання.

Із 172 випускників-ліцеїстів 130 вирішили стати курсантами військових вишів. 39 юнаків складуть іспити до Харківського університету Повітряних Сил ім. І.Кожедуба. Серед них і “золотий” випускник Денис Науменко, який мріє про льотний факультет ХУПСу. У цьому виборі хлопця підтримують і батьки. Володимир і Олена Науменки вважають, що син прийняв правильне рішення, обравши справді “чоловічу” справу. До речі, Денис – продовжувач військової династії, його батько і дідусь колишні офіцери, тож вибір було зроблено задовго до навчання в ліцеї.

Олександр Парій, м.Чернігів. Фото автора.

Науковці – для бійців АТО: проект “українські пов'язки”

З-поміж незліченної кількості проблем, які постали перед нашою країною із початком збройного конфлікту у східних регіонах, важливе місце посідає нестача засобів для надання першої медичної допомоги військовослужбовцям у польових умовах. Аби зарадити цій біді, вітчизняні дослідники працюють над різноманітними розробками для потреб бійців АТО. Про перев'язувальні матеріали на основі радіаційно зшитих гідрогелів, призначені для лікування ран та опіків, розповів завідувач лабораторії радіаційних технологій Інституту фізики НАН України, доктор фізико-математичних наук Володимир Борисович Неймаш.

За його словами, радіаційно зшиті гідрогелі не зустрічаються у природі. У лабораторних умовах вони були вперше отримані майже 20 років тому й у розвинених країнах світу нині виробляються у промислових масштабах та досить широко використовуються в медицині, зокрема для пришвидшення процесів загоювання опіків і ран. На світовому ринку перев'язувальні матеріали на основі радіаційно зшитих гідрогелів з'явилися близько 10 років тому. Враховуючи цей факт, науковці Інституту фізики НАН України мали на меті не винайти якийсь цілком унікальний матеріал, а розробити оригінальну вітчизняну технологію виробництва засобу, який за своїми властивостями не поступався б зарубіжним аналогам і, водночас, мав би прийнятну для наших споживачів ціну. Саме тому робоча назва дослідницького проекту – “Українські пов'язки”.

Широке медичне застосування радіаційно зшиті гідрогелі отримали завдяки низці важливих характеристик, що не притаманні іншим лікувальним засобам та традиційним медичним пов'язкам із тканин. По-перше, гідрогель на 90-95% складається з води, а решту складають розчинені у цій воді полімери (агар, полівінілові спирти, полівінілпіролідон, поліетиленгліколь), додавання яких змушує речовину загусати, утворюючи матеріал міцної та пружної консистенції – щось на кшталт желе чи мармеладу. Опромінювання отриманого розчину високоенергетичною радіацією утворює з нього тривимірну структуру, подібну до губки, розмір комірок якої складає менше 1мк. На відміну від хімічного, радіаційне зшивання гідрогелів відбувається значно швидше й однорідніше, а також не потребує технологічних операцій промивання та термічної обробки. Пов'язка на основі обро-

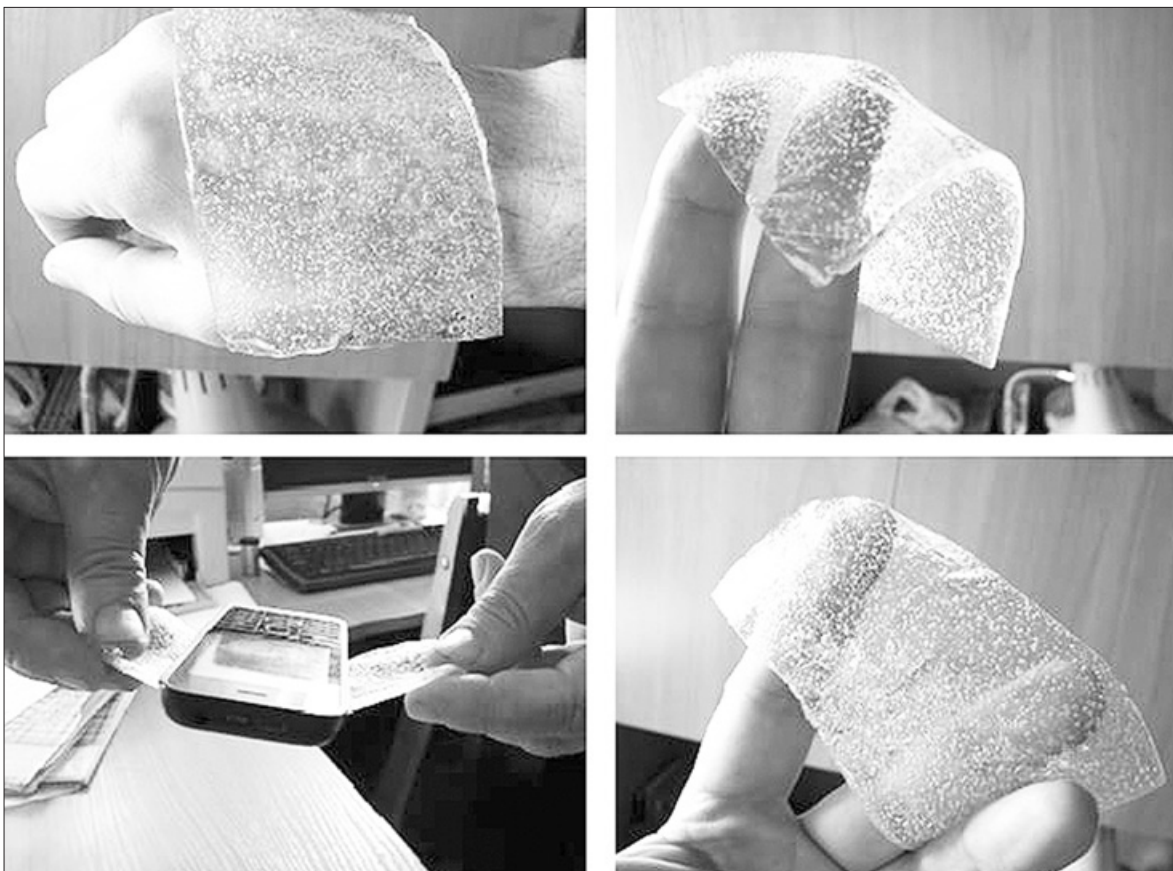
бленого в такий спосіб гідрогелю має форму пластинки завтовшки 3-5мм і розміром 10x10 або 10x20см. Накладання цього матеріалу безпосередньо на пошкоджену шкіру дає миттєвий ефект знебоління – вода, яка має високу теплоємність, одразу ж охолоджує рану і сприяє процесу руйнування тканин. З огляду на це, пов'язки особливо придатні для застосування у польових умовах, де часто немає доступу до водою і, тим більше, до системи водопостачання, адже, наприклад, снігом – за потреби – можна скористатися лише впродовж обмеженого періоду.

По-друге, перев'язувальні матеріали на основі гідрогелів є цілком стерильними з моменту радіаційного зшивання і, по-третє, очищують рану, вбираючи з неї різні виділення – кров, секрет, фібрин і некротизовані тканини.

По-четверте, гідрогелі пов'язки виконують антисептичну (знезаражувальну) функцію: склад розчину передбачає можливість додавання різноманітних лікарських препаратів – як у вміст гідрогелю (ще на стадії виробництва матеріалу), так і на зовнішню поверхню вже накладеної пов'язки.

По-п'яте, даний матеріал не лише містить воду, а й може її пропускати крізь себе. З цього випливає, що, якщо пов'язку поливати згори рідики лікарськими препаратами, знеболювальними, кровоспинними (у разі наявності відкритої кровотечі), антисептичними та іншими, то вони безперешкодно продифундують на рану або опік. А от мікроби на уражене місце потрапити не зможуть, оскільки їхні розміри перевищують 1мк, тобто є більшими за розміри комірок сітки матеріалу. Отже, пов'язки, по-шосте, виконують ще й захисну функцію.

По-сьоме, матеріал не прилипає до рани, що робить процес зняття пов'язки нетравматичним і

цілком безболісним, адже не пошкоджується новоутворений епідерміс і, таким чином, не гальмується процес загоювання шкіри на місці опіку чи рани. До того ж, накладання такої пов'язки вкупі з використанням відповідних препаратів ефективно зупиняє кровотечу без утворення твердої кірки на місці рани.

По-восьме, пластинки з гідрогелю є прозорими, що дає змогу контролювати стан рани, не зазираючи щоразу під пов'язку. Крім того, вони, по-дев'яте, є практично герметичними, а отже, можуть стати у пригоді також при попередженні загрози відкритого пневмотораксу – травматичної розгерметизації грудної клітини, яка спричинює летальне здування (опадання) легень внаслідок потрапляння повітря у проміжок між легеньми й грудною клітиною через отвір, утворений проникаючими пораненнями (від вогнепальної або холодної зброї). Герметизація забезпечується завдяки тому, що гідрогелева пов'язка заповнює собою рельєф країв рани, а тому може бути легко застосована як на доступних поверхнях, так і на місцях, незручних для накладання такого матеріалу (наприклад, у вигляді маски для обличчя).

Нарешті, по-десяте, пов'язки є цілком безпечними (оскільки після припинення дії іонізаційного випромінювання в них не накопичується залишкова радіація), біосумісними, тобто сумісними із тканинами людського організму (адже виготовляються з використанням полімерів, що в кондитерській промисловості застосовуються як згущувачі) та біологічно інертними (тому що не спричинюють подразнень та алергічних реакцій).

Власне, перші експериментальні зразки перев'язувальних матеріалів на основі радіаційно зшитих гідрогелів, нещодавно виготовили і в Інституті фізики НАН України.

Для виробництва гідрогелів необхідно задіяти потужне джерело іонізаційного випромінювання (радіації) на зразок лінійного прискорювача електронів – доволі дороге обладнання, яке потребує відповідних суміжних інфраструктурних споруд.

Один із таких пристроїв має у своєму розпорядженні Інститут фізики НАН України: він розташований під будівлею установи і захищений екраном із залізобетону завтовшки 1,5м, а тому є цілком екологічно безпечним, не ство-

рює наведеної радіації і дезактивується простим знеструмленням електроживлення. Потужність даного прискорювача електронів дає змогу виготовляти близько 100000 см² радіаційно зшитого гідрогелю на день. На даний момент участь учених Інституту фізики НАН України (спільно зі співробітниками кафедри високомолекулярних сполук Київського національного університету імені Тараса Шевченка та фахівцями ПАТ НВЦ “Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод”) у розробці технологій, що зробили б процес надання першої долікарської медичної допомоги українським військовим відносно простим і ефективним, є суто волонтерською. На жаль, бійці АТО досі не мають змоги користуватися новими перев'язувальними матеріалами – з огляду на відсутність їх серійного виробництва. Статті видатків Державного бюджету не передбачають витрат на такі цілі, тому науковці, маючи вже готову лабораторну технологію, запрошують приватних підприємців профінансувати потенційно прибутковий бізнес і, водночас, долучитися до справи порятунку людських життів та посилення обороноздатності нашої країни.

– Ви є єдиним прадідом на усю 79 бригаду. Чому вирішили служити?

– Почалось усе ще з Майдану. Сидів вдома біля комп'ютера, дивився, як стрімко розвиваються події в Києві. Не витримав. Сів у потяг і поїхав. Пробув на Майдані 10 днів, доки усе не закінчилось. Потім поїхав додому, в березні я вийшов на пенсію, внука глядів. Знову не витримав. Почав оббивати поріг Чугуївського військкомату. Ходив туди шість разів, аж усім набрид. Комісар навіть розмовляти про те, аби я йшов служити, не хотів. Коли бачили, як я піднімаюся по сходах, усі ховались від мене. Потім почав їздити на Донбас, шукав добровольчі загони, куди можна вступити. Був у Краматорську. Мені сказали: "Діду, ну не можемо тебе взяти, бо немає підстав від військкомату".

– Як вдалось перехитрити "впертий" військкомат і все ж потрапити у бригаду?

– Якось, сидючи біля телевізора, побачив рекламу батальйону Фенікс. Я одразу розумів, що цей варіант є для мене ідеальним. Тому – 15 хвилин на збори і на потяг. Приїхав, протягом двох днів тероризував усіх в Миколаївському військкоматі. Знов почув відмову: "Ти старий і усе". Я пояснював, що в паспорт не варто дивитись, треба дивитись в душу, на фізичні дані. Коли проходив медичний огляд, лікар поміряла тиск, зробила кардіограму і змусила збігати на перший поверх і назад. Вона не повірила, що в такому віці може бути тиск 120 на 80. Прибіг. Вона каже: "Фух! Живий." Підійшов до комбата, він також каже: "Дід, ти що? Ну вік же". Потім подумав і сказав: "Ну, якщо вмовиш начальника штабу – тоді поговоримо..." Як пізніше виявилось, комбат підійшов до начальника штабу і попередив: "Діда не брати". Але вмовив, хоч усі в цьому і сумнівались. Зарахували мене в склад 79 бригади, став я водієм БТРа.

– Часом і молодь за вами не встигає. Секретами відмінних фізичних даних поділитесь?

– В армії я до цього не служив, та й спортом професійно не займався. Таємниця проста – спиртним не зловживаю, легку атлетику і фізичну працю поважаю. Я людина ще тієї, старої закалки... Віджимаюся, підтягуюся, щоранку бігаю 4-5 кілометрів, граю у футбол з молодими... Завжди багато фізично працював. Чесно скажу, я себе зовсім не відчуваю на свій вік. Відчуваю себе десь на 40 років, не більше. А раніше навіть не міг подумати про те, що колись доведеться воювати.

– У підрозділі поблажок вам не роблять?

– Коли були на полігоні, мені намагались

Прадід на війні: "Краще загинути на полі бою, аніж в ліжку від хвороб"

Жвавий, сміливий, активний, молодий душею і міцний фізично... Попри свій солідний вік за паспортом десантник дід Іван з легкістю дасть фору молодим, не побоїться, не заховається, не поскаржиться на біль чи погане самопочуття... Заради перемоги він готовий зробити усе, що в його силах. Заради дітей... Заради внуків... Заради правнуків... Щоб у їхньому житті не було вибухів, пострілів і смертей. На запитання, чому пішов воювати, Іван Михайлович відповів, не роздумуючи: "Тому що я українець". Боєць із позивним "Дід" вперше потрапив до лав армії рік тому і, здається, за жорстокі місяці війни ще більше помолодшав.

допомогти. Казали: "Давай, понесу бронешилет". Кажу: "А там хто носити буде?"

– Як рідні поставились до рішення йти захищати Україну?

– У мене є дружина, три доньки, син, внуки і один правнук... Запитає донька: "Татку, а якщо тебе вб'ють?" Я відповідаю: "На все воля Бога". Якщо буду стояти я, а поряд зі мною хлопчина молодий і Бог задумається, чиє життя забрати, то нехай краще моє забирає. Скажу чесно, до мого бажання захищати країну дружина поставилась негативно. Що тут зробиш, у неї своя точка зору, у мене – своя. Кажу: "Ти – фашист, їдеш дітей вбивати". Прожили разом 40 років і от на старості зовсім перестали розуміти один одного. Я сюди пішов не заради нагород і статусів. А, якщо чесно, навіть не знав, що тут зарплату платять. Тільки через місяць дізнався. Не платили б – і нічого страшного. Я не захищаю нікого чужого, я захищаю свою сім'ю, своїх дітей, внуків, своє селище, свій район, свою землю. Україна – теж моя сім'я, лише велика.

– У мирний час чим займались?

– Якійсь час працював головою селищної ради. Потім пішов на пенсію, маю кілька магазинів у Чугуєві. Взагалі, я не з бідної сім'ї, маю гарний будинок, усе необхідне для життя. Багато подорожував. Коли приїжджав додому у відпустку, мене запитували: "Що, дійсно патріот?" Кажу: "Не те слово". Я був у 13 країнах, бачив дуже гарне життя, але Україну все одно вважаю найкращою. Я народився в Карпатах, виріс в Одеській області, вже майже 40 років живу на Харківщині, тож вся Україна є моєю Батьківщиною. Батько мій, якому вже 90 років вже йому, живе в Карпатах.

– Серед рідних хтось пішов воювати? Взяти із вас приклад?

– Так, з Карпат родичі пішли. Також двоюрідні і троюрідні брати пішли. На дніх розмовляв із одним родичем, він зараз у Щасті. Розмовляв з товаришем з Чугуєва, йому 50 років. От він і каже: "Ваня, ти мене вмовив. Якби не твій приклад, я б не пішов. Ти – в армії, а я що вдома буду сидіти?.." Звісно, ніхто не знає, що нас чекає в май-

бутньому. Можна 11 місяців прослужити відносно спокійно, а на 12 – потрапити в халепу. Моя старша сестра постійно каже: "Ти ж тільки не висовуйся". Я, звісно, лізти на рожен не буду, але і за спину інших ховатись не збираюсь.

– Позивний хто обрав?

– Сам приклеївся. Одразу почали називати мене "Дід". Ніхто нічого не придумував, не обговорював. Дід таї усе.

– Що стало найважчим у військовій службі?

– Непросто давався ремонт техніки, адже не вистачало запчастин, машини – старенькі. Свій БТР я поставив на колеса власними руками. Сам перебрав двигун, коробку передач та ходову. Свою бойову машину назвав "Захарка" на честь рідного діда, українця, який захищав свою землю ще в ту війну. Такий же капітальний ремонт після запеклих боїв проходять й інші бойові машини, які найбільше зазнали пошкоджень. Терміни на відновлення стислі, адже будь-якої миті може пролунати команда "До бою". Коли ремонту автомобілі, роблю це так, ніби на цій машині буде їхати мій син чи батько. Я розумію, що від техніки нерідко залежить життя людей. А от із амуніцією жодних проблем не виникло. Бронежилети, форму, берці – усе нам видали. У батальйоні "Фенікс" усе на найвищому рівні!

– Часто доводилось боятись за своє життя?

– Були деякі ситуації. Ми потрапляли і під мінометні обстріли, і під "Гради". Що цікаво, коли бачиш як вибухає метрів за двісті – страху, як такого, немає. Жодної паніки. Якщо сьогодні погано, значить завтра буде краще. Або післязавтра. Усе від Бога залежить. На фронті дуже багато віруючих людей. Пам'ятаю, як на Пасху ми були в Широкому. До нас приїхав капелан, правив службу, а в цей час з того боку безперестанку бомбили. Нема у них нічого ні в серці, ні в душі, ні в голові. Навіть у такий

святий день позбавляли людей життя. У нас, в кожного бійця, дякуючи волонтерам, були хрестики.

– Доводилось втрачати побратимів? Не страшно після цього залишатись на фронті?

– Було таке, це ж війна. Мені простіше, тому що я доросла людина. Я розумію, що у кожного свій час. Кожному визначено долю, де і коли загинути. Краще загинути на полі бою, аніж в ліжку від хвороб. Якщо вже померти, то хоробро. Хоч не соромно буде.

– До побутових умов швидко звикли?

– Які на фронті можуть бути умови? Звісно, бувало дуже холодно, дощі, сніги. Але, це війна. Справжні чоловіки на побут не скаржаться.

– Як відреагували на звістку про свій полон?

– Про полон дізнався на чергуванні. Хлопці йдуть і кажуть: "Дід, а ти що з полону втік?" Почав їм підігрувати. Кажу: "Так, зробив підкоп і втік". Потім вже дізнався, що, виявляється, хтось запустив фейкову

новину про те, що я потрапив до полону. Не знаю навіщо і кому це було потрібно.

– Війна вас змінила?

– Вона кожного змінює. Тут швидко проявляються, як хороші, так і погані риси кожної людини. Звісно, святих немає. Я служу в добровольчому батальйоні з бійцями різних професій, різного віку і соціального статусу. З нами воює Петро Ворона, голова Полтавської облдержадміністрації і всі ми в однакових умовах, однакових формах. Були такі, що на полігоні сміливі, а як доходить до справи – не можуть перебороти страх. Звинувачувати таких людей не можна.

– Коли перемогу святкуватимемо?

– Якщо активна фаза бойових дій до кінця літа не розпочнеться, потихеньку все почне стихати. Все одно українська земля залишиться українською, в тому числі і Крим. Для цього потрібен час, зусилля українців і наша віра у перемогу. Ми не маємо права на поразку. Заради дітей... Заради внуків... Заради правнуків...

Спілкувалась Анастасія Олехнович.
"Крила України".

– Найбільша особливість польотів у ДР Конго – це умови високогір'я – понад 1800 метрів над рівнем моря. Українські пілоти облітали велику кількість майданчиків, на яких можливо виконувати зліт-посадку. Наші вертольоти показали хороші технічні характеристики, попри складні кліматичні умови, – розповів командир 18 окремого вертолітного загону, льотчик-снайпер полковник Володимир Колотило.

Екваторіальний клімат Демократичної Республіки Конго відрізняється від помірно-континентального клімату України, що значно ускладнює виконання польотних завдань нашим пілотам. Середня вологість повітря складає майже 75 відсотків, а кількість опадів

близько 1700 міліметрів, що в 4-5 разів перевищує середньорічну норму в Україні.

– Зараз у Демократичній Республіці Конго завершується вологий сезон, який змінюється сухим. Переважає хмарність верхнього та середнього ярусів. Дощі спостерігаються рідко, мають характер короткочасних злив, настає час підвищення температурного режиму, що теж ускладнює виконання польотних завдань, – розповів начальник метеорологічної служби вертолітного загону майор Андрій Глуханюк.

Африка – непростий та неспокійний для здійснення польотів континент. А тому для виконання завдань в таких умовах необхідна не тільки повна самовідданість всіх спеціалістів, а й знання та досвід роботи. Перед відправленням на африканський континент при формуванні вертолітного загону саме досвід участі в АТО був прерогативою відбору особового складу для

виконання майбутньої місії.

Військовослужбовці 18 окремого вертолітного загону Місії ООН зі стабілізації у ДР Конго стежать за безпековою ситуацією на сході країни. На аеродромі міста Гома у режимі постійної готовності до вильоту чергують два екіпажі вертольотів Мі-24. Ще два – на аеродромі в м. Бені. Цю тридцятихвилинну готовність бойових вертольотів забезпечують спеціалісти інженерно-авіаційної

служби українського національного контингенту. Саме вони прокидаються вдосвіта, щоб привести

бойові машини в готовність “номер один”.

Робочий день у базовому таборі 18 окремого вертолітного загону розпочинається рано-вранці. О 4 годині кухарі приступають до приготування сніданку для представників інженерно-авіаційної служби. Фахівці цього підрозділу першими виїжджають на аеродром, адже їм потрібно за 2 години до вильоту підготувати вертольоти. Тут кожного дня в небо здійснюються кілька бортів. Інтенсивність польотів настільки висока, що часто для виконання завдань Місії ООН задіяні одночасно всі вертольоти.

Як зазначив заступник командира загону з інженерно-авіаційної служби підполковник Микола Миколюк, щоб

ГОТОВНІСТЬ ПОСТІЙНА

Льотний склад 18 окремого вертолітного загону Місії ООН зі стабілізації у Демократичній Республіці Конго успішно виконує свої завдання. Протягом майже чотирьох місяців вертольоти українських військових залучалися до патрулювання визначених територій, обльоту нових майданчиків, супроводу вертольотів авіації Місії ООН тощо. Повітряні судна національного контингенту виконують також польоти з перевезення вантажу та пасажирів. Щоденно задіяні майже всі українські вертольоти.

польотних завдань – справа нелегка, і в ній не повинно бути дрібниць. Щодня особовий склад інженерно-авіаційної служби після завершення польотів готує вертольоти до наступних вильотів, виконує післяпольотне обслуговування авіаційної техніки.

– Робота включає щоденну перевірку всіх систем і приладів авіаційної техніки, оцінку її технічного стану та заправку відповідно до тривалості запланованого польоту. Зривів у виконанні завдань немає. Наші спеціалісти – і наземний, і льотний склад, в повній мірі справляються зі своїми завданнями, – повідомив підполковник Микола Миколюк. – А досконале знання авіаційної техніки є запорукою безпечного виконання польотних завдань, особливо в умовах гірської місцевості, де великі перепади висоти є звичайним явищем.

Варто додати, що протягом виконання завдань 18 окремим вертолітним загonom Місії ООН зі стабілізації у ДР Конго екіпажі здійснили 1100 вильотів із загальним нальотом 1116 годин (середній наліт на одного льотчика – близько 70 годин). Було перевезено

повноцінно обслужити техніку, наземна обслуга працює на аеродромі від ранку до вечора. Підготовка вертольотів до виконання

близько 5190 пасажирів та майже 52 тонни вантажу.

Назар Волошин.
Фото автора.

ДУХОВНЕ ВОЛОНТЕРСТВО**Христина Панасюк:****“У нашій країні війна, і тільки разом ми можемо щось змінити”**

*“Нас не зламає холодна байдужість,
Нас зігрівають гарячі серця,
Нас зігрівають нескорені душі –
Тих, хто не здався і йшов до кінця!
Ми збережемо свою Батьківщину,
Наче лелека під вірним крилом
Ми відбудуємо сильну країну
З тими, кому зараз не все одно!”*

Христина Панасюк.

Пісні молоді рівнечанка – вчителька і концертмейстера музичної школи №2, а ще талановитої поетеси, співачки і волонтера Христини Панасюк – зараз відомі багатьом українцям. Проникливі і глибокі за змістом, вони нікого не залишають байдужими, вселяють віру в перемогу і піднімають бойовий дух. За це, власне, й полюбили їх українці, а особливо – наші військовослужбовці, які виконували чи виконують завдання в рамках антитерористичної операції на сході нашої країни.

Саме їм сьогодні Христина і присвячує леву частку свого вільного часу, відвідуючи з концертами військові частини, полігони і шпиталі, виступає і на передовій, і глибоко в тилу. А разом з цим, ще й допомагає усім необхідним – тим, що вдалось зібрати чи придбати на пожертви небайдужих краян. Такі зустрічі, як зізнається співачка, надихають її на нові пісні, додають віри у те, що разом нам під силу здолати усілякі негаразди. Ініціатором цих поїздок, здебільшого, є вона сама, втім, завжди радо зголошується виступити перед воїнами на їхні запрошення.

– Отже, Христино, як вдається поєднувати стільки справ одночасно?

– Зараз наша країна переживає дуже складний час – війна, розруха, тисячі біженців... Сьогодні кожному з нас потрібно бути зібраним, як ніколи, – не можна сидіти склавши руки і чекати, що за тебе хтось щось зробить. Це моя позиція. І, я переконана, такою ж є позиція більшості моїх співвітчизників. Головне – не опускати руки.

– Чим для Вас є волонтерство?

– Це, перш за все, підтримка усім необхідним воїнів, які ціною власного життя відстоюють територіальну цілісність нашої країни, стримують полум'я війни, не даючи йому розповзтись зі сходу на решту території України. А ще волонтерство – це копійка праця, яка вимагає постійного напруження сил та розуму. Гадаю, не варто розповідати, наскільки це важливо робити у такий складний час. Звісно, вона потрібна хлопцям, які сьогодні перебувають на передовій. Але не в меншій мірі вона потрібна і кожному з нас. Адже волонтерство – це ще й поклик серця, той вогник, який не дозволяє погаснути, залишатись осторонь від тих процесів, які сьогодні відбуваються в нашій країні.

Влітку у себе в місті в супермаркеті я стояла з візком для продуктів і скринькою для збору коштів на потреби солдатів в АТО. Доводилось стикатись і з добрими серцями, і з байдужістю одночасно. Повірте, не так легко просити людей підтримати хлопців, нерідко слухаючи у відповідь неприємні слова на свою адресу. Згодом я з друзями і колегами влаштували концерти на підтримку бійців і зараз продовжуємо це робити в моєму місті.

– Вперше Ви поїхали на схід наприкінці минулого року. В цей час там було зовсім не спокійно. Було страшно?

– Майже півроку тому я познайомилась із дуже цікавими людьми – журналісткою Соломією Вітвіцькою, руфером Мустангом, волонтерами. Вони запросили мене поїхати разом з ними на Донбас, у Волноваху. Там я особисто побачила, наскільки волонтери зараз потрібні нашим солдатам і наскільки вони їм допомагають. А як солдати радіють дитячим малюнкам, розуміючи, заради кого вони там. Саме там я зрозуміла, що підтримка кожного громадянина України для них вкрай

важлива. Військова амуніція, продукти харчування, медикаменти... Звісно, це предмети першої необхідності, якими, на жаль, наша держава поки що не здатна їх забезпечити. Але людям, які весь час знаходяться у напрузі, які постійно бачать кров і страждання, потрібно хоч на хвилинку відволіктись від своїх думок, відпочити душею.

А чи було страшно? Можливо. Втім, таке почуття виникало здебільшого дорогою туди. Та весь час я підбадьорювала себе, що там є наші солдати. Якщо вони увесь свій час знаходяться там, то чому я не можу?!

– Які Ваші враження від таких відвідин?

– Такі враження не передати словами. Це треба відчувати серцем. Взагалі, атмосфера там ні з чим незрівнянна. Хлопці, які перебувають у самому горнілі війни, які кожен день зазирають у вічі смерті, – зовсім інший контингент. Перше і найголовніше – вони патріоти, але не ті, які напоказ виставляють свій “патріотизм” усюди, де є можливість. Свою любов до Батьківщини вони доводять своїми вчинками, зовсім не афішуючи її. Вони вміють слухати із завмиранням серця, їхні очі світяться любов'ю і мужністю. Коли замість 20-ти хвилин ти співаєш кілька годин, насолоджуючись кожною хвилиною, проведеною поряд з цими героями, не думаючи про час, – це незабутні відчуття! Розумієте, там інша реальність, там по-іншому тече час, там зовсім інші цінності, серед яких на першому плані життя і милосердя. Напевно, саме тому хлопців по приїзду додому так тягне назад до своїх, на передову...

На жаль, не тільки позитивні спогади залишають такі поїздки. Під час невеличкого концерту для бійців, що несли службу на одному з болкпостів під Волновахою, туди привезли тіло наймолодшого кіборга – “Севера”, який загинув під час оборони Донецького аеропорту. Дуже важко і боляче було спостерігати за тим, як прощаються з героєм його бойові побратими, як плачуть дорослі, а не рідко і сивочолі чоловіки... Ще важче було взяти себе в руки і продовжити виступ перед солдатами після усього цього. Але ти розумієш, що зараз їм, як ніколи, потрібна твоя підтримка.

Кожна така поїздка – це нові історії і нові переживання. Згадався ще один випадок, який мені розповіли наші солдати у Волновасі. Один із бійців пішов за хлібом, але кілька людей, які на той час були в магазині, вигнали його, обізвавши “фашистом”, так і не давши зробити покупку. В цей час до нього підійшла маленька дівчинка і дала йому шоколадку. Це настільки розчулило і вразило його, що він зовсім забув за той неприємний інцидент у магазині. Адже діти – це наше майбутнє, і за них треба стояти до кінця.

Звісно, такі враження від почутого і поба-

ченого не минають безслідно. Вони лягають на папір рядками, з яких згодом народжується нова пісня.

Якось у соціальних мережах мені написав один з моїх друзів-волонтерів, що був свідком того, як солдати під час обстрілів, сидячи в окопах, слухають мою пісню “Я дочекаюсь тебе”...

– Зараз Ви часто виступаєте перед пораненими воїнами, які знаходяться на лікуванні у шпиталях...

– Так. Принаймні раз чи двічі на тиждень чи то сама, чи разом з іншими виконавцями відвідуємо їх. Вдалось побувати у Києві, Дніпропетровську, Запоріжжі, Куйбишевому, в Житомирі, Рівному, Луцьку, Львові. Якось у

Київському військовому шпиталі трапився такий смішний випадок. Я заспівала свою пісню “Україно, підіймись з колін”, після чого один з бійців-кіборгів сказав, що це “набагато крутіше, ніж оригінал”. Коли волонтери сказали, що я, власне, і є той самий “оригінал”, він дуже зніяковів і в той же час зрадів. Бо, як він зізнався мені, саме з цією піснею у нього дуже багато пов'язано...

Але, як я вже казала, відвідуємо не тільки шпиталі. Буваємо і на полігонах, наприклад, під Житомиром, на Київщині, і, звичайно ж, на рідному – Рівненському. Тут у нас багато знайомих, друзів, які часто запрошують. Разом з тим, даємо благодійні концерти, кошти від яких йдуть на потреби бійців АТО.

Прокидайся

*Десь розриваються снаряди,
І замість сліз – прощальний зал,
Хтось проводить друга-брата,
Хтось на колінах зустріча.
Іду, блукаю я по місту
В яскравім мареві ночей,
Мов батарейка розряджаюсь,
Серед опущених очей...
Він не розкаже, як під серцем
Тримає фото дівчорі,
Про те, як третій місяць воду
Він г'є з іржавої труби.
Про те, як холодно в окопі,
Про те, як хочеться тепла,
А ми жаліємось на долю...
Давно прокинутись пора!*

Приспів:

*Прокидайся! Прокидайся!
В країні війна...
Прокидайся! Прокидайся!*

*І де знайти ту крихту правди,
Кому ж потрібна ця війна?..
Комусь виблискують смарагди,
А хтось себе віддав до дна.
Ми милосердю не навчилися,
Можливо, вже прийшла пора,
Невже для того, щоб любити,
Потрібна нам була війна?..
Немов реальність паралельна,
А в тій реальності біда,
Ми не змогли її спинити,
Вона нам болю завдала...
Затихли струни на гітарі,
Я бачу блиск живих очей,
Допоки сяють щирі очі –
Майбутнє буде у людей!*

Христина Панасюк.

– Останнім часом в нашій країні сталося надзвичайно багато подій, які змінили і нашу країну, і нас самих. Як, на Ваш погляд, зміни є найбільш революційними?

– Як на мене, найголовніша зміна відбулась у свідомості людей. Доволі банальні донедавна слова, такі як “патріотизм”, “Батьківщина”, “мир”, – сьогодні, врешті-решт, наповнились їх реальним змістом. На великий жаль, люди починають цінувати щось тільки тоді, коли його втрачають. Так відбувається зараз і в нас. Перед лицем небезпеки стати жертвою озброєного до зубів маніяка, українці почали усвідомлювати, що “відсидітись” і “перечекати” не вдасться. Треба діяти. Рішуче і негайно! І от – тисячі добровольців, що пішли боронити свою землю від окупантів, величезна армія волонтерів і благодійників, які допомагають їм чим можуть і як можуть, мільйони просто небайдужих людей, хто копійка до копійки допомагає вдягти і озброїти нашу армію, зробити її здатною протистояти набагато сильнішому ворогу. Колись роз'єднана за мовою, традиціями, релігією, симпатіями чи ще бозна якими критеріями країна згуртувалась і об'єдналась. Цього, мабуть, дехто не врахував.

Сьогодні почуття патріотизму перепоповнює і дорослих, і дітей. Це запорука того, що у нас виросте нове покоління людей, яке щиро любить нашу країну і зможе зробити її щасливою і процвітаючою. Тому від себе особисто хочу сказати величезне спасибі всім тим, кому не байдужа доля України, а інших хочу попросити прокинутися, бо в нашій країні-війна, і тільки разом ми можемо щось змінити.

– Дякую за розмову!

**Спілкувався Андрій Яцик.
Фото з архіву Христини Панасюк.**

Рука допомоги біженцям і погорільцям

Сьогодні українські військові надають посилену допомогу населенню Донбасу, у той час, як носії ідеї “руського миру” активно гатять по них з мінометів та артилерійських установок. Так, днями, привізили 7 тонн продовольства, українські бійці нагодували 3 тисячі мешканців міст, що знаходяться поруч із лінією зіткнення. Гадаю, це набагато корисніше й більш по-християнськи, ніж нести псевдоправослав'я на багнетах Кремля!..

Чергова поїздка групи координації цивільно-військового співробітництва при штабі АТО була більш тривалою, ніж зазвичай – шлях лежав не до одного, а відразу до декількох населених пунктів Донецьчини.

Одного з останніх травневих днів офіцери групи координації ЦВС виїхали для супроводження вантажівки із гуманітарною допомогою мешканцям Селидового, Мар'їнки та Красногорівки – міст Донецької області, населення яких особливо потерпає від регулярних обстрілів з боку так званої ДНР. Першим на шляху групи СІ-МІС було Селидове – старовинне місто на річці Солоній, що отри-

кої та Луганської областей.

– Для нашого міста цифра у понад 15 тисяч мешканців – це чимало, – розповідає директор Селидівського міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді Олена Чубарь. – Проте ми намагаємось максимально полегшити переселенцям нелегкі умови життя біженця й адаптуватися до умов проживання у нашому місті. Вся гуманітарна допомога, привезена цього разу представниками Донецької обласної державної адміністрації спільно з українськими військовими, призначена для розподілу саме серед переселенців.

За словами Олени Василівни,

мало свою назву на честь запорозького козака Селиди. Тут – надзвичайно гарні краєвиди і навіть не віриться, що з кожним оборотом колеса машини наближають своїх водіїв та пасажирів до лінії розмежування – туди, де надто відчутний подих війни. Відчутний навіть під час так званого перемир'я, яке щодня забирає життя чи принаймні здоров'я десятків українців...

Селидове знаходиться достатньо далеко від зони бойових дій – це звичайне мирне українське місто. До складу Селидівської міської ради, крім самого Селидова, входить ще сім населених пунктів – Вишневе, Гостре, Гірик, Комишівка, Курахівка, Українськ та Цукурине. Це, до речі, за словами представників органів місцевого самоврядування, є неабиякою проблемою: населених пунктів сім плюс один, а кошти виділяються, як на одне місто. Загалом на території Селидівської міської ради мешкає майже 54 тисячі осіб, із яких близько 24 тисяч – безпосередньо в місті. Та крім місцевих мешканців тут проживає на сьогоднішній день понад 15 тисяч переселенців із населених пунктів, що були захоплені російсько-терористичними військами чи знаходяться безпосередньо на лінії зіткнення. Зокрема, це мешканці Водяного, Пісок, Мар'їнки, Красногорівки, Донецька та багатьох інших населених пунктів Донець-

дуже добре, що серед гуманітарного вантажу левова частка – це продукти харчування для дітей та підгузки, адже у переселенців – понад 200 немовлят та малюків. Із дітьми старшого віку проблем немає: всі вони відвідують дитячі садочки й навчаються у школах, яких у Селидовому відповідно 12 та 13. Проблемним питанням є допомога дорослим переселенцям. Особливої уваги потребують і люди середнього віку, адже роботи для них у дотаційному місті немає.

– У Селидовому немає прибуткових підприємств, – продовжує Олена Василівна, – тому влаштуватися на роботу неможливо, адже вакансій – нуль. Єдина шахта, що знаходиться у місті, наразі закривається, а три інших, що функціонують у межах міської ради, ледь жевріють...

Окрім працевлаштування, великою проблемою є розселення вимушених переселенців: у місті немає жодного гуртожитку чи бодай фонду службового житла. Відтак, люди або селяться в будинках родичів чи знайомих, або винаймають житло. У цьому міська влада, на жаль, допомогти біженцям не може. А ось із розподіленням доставленої військовими “гуманітарки” – без проблем. Кожна сім'я переселенців отримає з цього вантажу по одному кілограму гречаної та рисової крупи, цукру, макаронів, борошна, по пляшці

олії, а ті родини, що мають маленьких дітей, ще й підгузки та дитяче харчування – суміші й фруктові пюре. Усього допомоги, що була профінансована німецьким відділенням Червоного Хреста, у Селидовому отримає 1000 сімей переселенців.

До прифронтових Мар'їнки та Красногорівки, крім тих самих продуктів військові разом із представниками Донецької обласної військово-цивільної адміністрації, повезли ще й тенти для перекриття зруйнованих дахів. Останні є допомогою Євросоюзу. Минулого разу військові доставили сюди 1200 рулонів руберойду для цих цілей, а тепер представники влади вирішили для спроби привезти імпортні тенти. Завдяки своїй якості та зручності у використанні, вони сподобалися мар'їнцям і красногорівцям набагато більше. Отже, наступного разу у переліку предметів, що увійдуть до складу гуманітарного вантажу, будуть, очевидно, й тенти.

Якщо у Селидовому гуманітарну допомогу привезли здебільшого для переселенців, то вже у Мар'їнці та Красногорівці адресатами були мешканці цих населених пунктів. Вони вже другий рік поспіль страждають від війни, оселі багатьох із них зруйновані, засобів для існування немає...

Якщо у Селидовому розвантажували МАЗ місцеві рятувальники з ДСНС, то у двох населених пунктах, що є передмістями окупованого Донецька, під дощем цю роботу виконували жінки з міських рад, тому за роботу взяли самі офіцери групи координації ЦВС.

– Жодне підприємство у Мар'їнці не працює, – розповіла представниця Мар'їнської міської ради, яка з огляду на близькість до терористів, побажала не називати свого прізвища. – Тому, звичайно, мешканцям міста дуже важко виживати у таких умовах. Роботи немає, соціальних виплат – також, практично кожної ночі ми змушені сидіти у підвалах – дійшло до того, що деякі люди навіть не виходять з підземелля...

У Мар'їнці гуманітарна допомога буде розподілена в першу чергу серед погорільців – людей, які внаслідок обстрілів залишилися без даху над головою. Лише

офіційно тут зареєстровано понад сто таких містян. Крім того, отримують допомогу сотні багатодітних родин, а також ті, чий оселі зруйновані частково та їх можна відремонтувати за допомогою привезених військовими тентів.

У Красногорівці розвантаження гуманітарки відбувалося ще

і люди починають повертатися до своїх осель.

У Красногорівці, яка є по суті передмістям Донецька – до колишнього обласного центру звідси лише 5 кілометрів – найбільшою проблемою є відсутність газу та води. Газу немає у місті вже

року відновлене лише у частині населеного пункту. Але, завдяки Ірині Борисівні та її підлеглим, варто лише з'явитися газу, і життя у місті знову завире: відновить роботу Красногорівський вогнетривкий завод, з'являться робочі місця і люди почнуть повертатися масово.

Також чималою проблемою красногорівців є відсутність миючих засобів різного призначення – про це говорили під час зустрічі усі жінки, які намагалися власноруч розвантажити “гуманітарний” МАЗ. Та тут військові мало чим могли зарадити, адже їхня робота – виявляти проблеми місцевого населення, доводити їх до свого, військового, а також до військово-цивільного керівництва, а вже потім доставляти вантажі. Втім, сподіваються офіцери, представники обласної адміністрації почули слова мешканок Красногорівки й інших міст, і їм буде надано необхідну допомогу.

– Проблем із доставкою гуманітарних вантажів немає, – зауважує начальник групи координації цивільно-військового співробітництва полковник Іван Зінько. – Ми підтримуємо постійний зв'язок із Донецькою обласною військово-цивільною адміністрацією і нарощуємо співпрацю. На черзі – доставка ще майже 30 тонн продовольства та інших необхідних речей до населених пунктів, що знаходяться у безпосередній близькості до лінії розмежування сторін.

Олексій Тригуб.
“Крила України”.
Фото автора.

швидше. Робили своє і дощ, і близькість противника (машини групи координації ділянку дороги Мар'їнка – Красногорівка проскочили благополучно, а ось машина іншої групи ЦВС напередодні була обстріляна снайпером, та й гранатометні постріли “сімікам” довелося чути). Розвантажували у приміщенні міського РАЦСу – ящики із продуктами склали штабелями прямо у кімнаті реєстрації шлюбів.

– До початку бойових дій понад рік тому в нашому місті мешкало понад 16 тисяч осіб. Сьогодні тут залишилося близько 9 тисяч. Але люди повертаються, – каже заступник міського голови Красногорівки Ірина Журавльова. – І найбільшого притоку наших містян ми чекаємо зараз, адже закінчився навчальний рік у дітей,

У Держдепартаменті назвали безпеку країн Балтії першорядною проблемою

Безпека країн Балтії залишається для США першорядною проблемою. Про це заявив заступник держсекретаря з питань громадської дипломатії та зв'язків з громадськістю Річард Стенгел в інтерв'ю виданню Делфі. При цьому посадовець підкреслив, якщо ситуація у регіоні ускладнюватиметься, то Сполучені Штати розглядатимуть можливість щодо збільшення зусиль у регіоні.

Він нагадав про непорушність зобов'язань відповідно до п'ятої статті Договору НАТО, яка зобов'язує усіх членів Альянсу надавати військову допомогу іншому його члену у разі збройної агресії проти нього. Відтак саме тому НАТО значно активізувалося щодо проведення військових навчань на території країн Балтії. Зокрема, минулого тижня завершилися навчання союзників під назвою "Палаючий меч-2015", головною метою якого стала демонстрація згуртованих дій підрозділів спецоперацій різних країн під час виконання бойових завдань.

За легендою, об'єднані сили

при підтримці авіації повинні були знешкодити диверсійно-розвідувальну групу ворога. Крім цього, значна увага приділялась веденню міських боїв. Тобто відпрацьовувався саме сценарій із "блукаючими в Україні відпускниками" російської армії. У цих багатонаціональних маневрах брали участь військовослужбовці Литви, Латвії, Естонії, Швеції, Норвегії, Данії та США.

Не менш грандіозне за масштабами навчання сил Альянсу "Sabre Strike – 2015" почалося цього тижня на території Литви, а також на полігонах Польщі, Естонії та Латвії. До них загалом заді-

яні понад 6 тисяч військовослужбовців з 13 країн НАТО. Як повідомляє офіційний сайт Міноборони Литви, маневри триватимуть до 19 червня. Мета навчань – ро-

зширення та вдосконалення співпраці союзників під час планування та здійснення військових операцій та, власне, підвищення рівня професіоналізму військових. За

словами латвійських військових, це одні із найбільших навчань, що проводилися на території країни із часів її приєднання до Альянсу.

В рамках навчань "Sabre Strike – 2015" також буде проведено сертифікацію Балтійського батальйону (BALTBAT), який готується як резерв Сил реагування НАТО. Рівня повної готовності BALTBAT, створений на базі підрозділів армій Литви, Латвії та Естонії, має досягнути вже наступного року.

Варто додати, що на початку травня Естонія, Латвія і Литва попросили НАТО розмістити на їхній території війська на постійній основі. Щоправда поки Альянс не оприлюднив із цього приводу офіційної заяви. З іншого боку, Генеральний секретар НАТО Йенс Столтенберг заявляв, що незабаром кількість навчань та інтенсивність патрулювання берегів Східної Європи силами НАТО збільшиться, і головною причиною цього – "російська агресія в Україні".

ВІЙСЬКОВА СТРАТЕГІЯ

Китай презентував "Білу книгу"

Китай опублікував "Білу книгу" з питань військової стратегії. Про це повідомляє видання China Daily. У документі, який містить основні відкриті положення військової доктрини КНР, йдеться про плани Пекіна стосовно удосконалення власних Збройних сил. Серед пріоритетів вказані, зокрема, розвиток флоту океанської зони, зростання можливостей в кіберпросторі і співпраця з Росією.

У передмові до книги наголошується на прихильності Китаю до мирного розвитку і використання стратегії "активної оборони". Розшифровуючи це поняття, документ повідомляє, що Китай не має наміру нападати на яку-небудь країну, але залишає за собою безумовне право на збройну відповідь у разі нападу на нього. При цьому наголошується, що Китай не прагне до гегемонії та експансії.

Окремим пунктом "Біла книга" виділяє необхідність і перспективність співробітництва Збройних сил РФ і Китаю. Пекін має намір сприяти створенню комплексної,

різномісної і стійкої бази для подальшого розвитку відносин з Москвою у військовій сфері.

Серед основних джерел неспокою документ називає зростаючу військову активність в регіоні США і Японії, що вимагає серйозного коригування політики Китаю у сфері безпеки. У документі вперше порушується проблема спірних морських територій. "Ряд сусідів Китаю вдаються провокативних дій, збільшуючи свою військову присутність на незаконно окупованих китайських островах" – повідомляє "Біла книга". Саме тому Пекін має намір розвивати можливості свого флоту. Зокре-

ма, у книзі вперше йдеться про необхідність поєднання стратегії оборони в ближній морській зоні з підвищенням можливостей у відкритому морі.

Документ говорить також про необхідність зміцнення міжнародного військового співробітництва в регіонах, що мають ключове значення для безпеки КНР, нарощування можливостей в кіберпросторі, налагодження діалогу та інформаційного обміну з США, і зазначає ряд інших пріоритетів. Зокрема, Китай має намір побудувати сучасні повітряно-космічні сили, різко підвищивши ступінь їх інформатизації та бойових можливостей.

ВИПРОБУВАННЯ

Посадка на дорогу

Винищувач Mirage 2000 ВПС Індії продемонстрував здатність злітати і сідати на підготовлені ділянки автомобільних шляхів. Випробування було проведено в рамках програми з вивчення можливості здійснення посадки та зльоту в разі позаштатних ситуацій.

МОДЕРНІЗАЦІЯ

"Тайфун" розширює можливості

Міноборони Великої Британії та компанія BAE Systems уклали контракт на проведення досліджень щодо створення універсального пілона для підвіски зброї різних типів для винищувача Typhoon. Про це повідомляє flightglobal.com.

Універсальний пілон повинен забезпечувати транспортування і застосування, в тому числі, дворезимної тактичної ракети MBDA Брімстоун 2 і високоточної КАБ Raytheon Paveway IV. Виробники цих засобів авіаційного ураження також беруть участь у дослідженнях. Вартість контракту 2,6 млн дол США. Як очікується,

роботи займуть 12 місяців. Очевидно, із встановленням універсального пілона, британські військові намагаються не лише підвищити бойові можливості літака, а й надати йому певної універсальності у застосуванні в рамках одного вильоту, а також зменшити час підготовки літака до чергового завдання.

Сторінку підготував Сергій Клименко.

НОВИНКИ ОЗБРОЄННЯ

Грузинський ударний безпілотник

На честь Дня незалежності Грузії, який країна відзначала 26 травня, в Тбілісі відбулася виставка техніки та озброєння. У її експозиції був представлений широкий спектр озброєнь – від стрілецького до бронетранспортерів та безпілотних систем. Найбільш цікавий із них – розроблений державним науково-технічним центром (НТЦ) "Дельта" міноборони Грузії, безпілотний розвідувально-ударний вертоліт.

Поки що НТЦ "Дельта" не оголосила ні потенційні тактико-технічні характеристики свого доробка, ні відомості про бойові можливості чи проведення випробувань. Як стверджують експерти, вертоліт побудований на базі американського легкого двомісного поршневого вертольота RotorWay Ехес 162F. Зокрема прототип БПЛА зберіг частину фюзеляжу, шасі, двигун і несучу систему останнього. Виставлений зразок

був оснащений двома шестиствольними 7,62-мм кулеметами М139 і, очевидно, макетами чотирьох пускових установок для НУРС типу С-8, а також підвищеною із електронно-оптичною системою.

Базовий вертоліт Ехес 162F має максимальну злітну масу 680 кг і оснащується поршневим двигуном RotorWay RI-162 злітною потужністю 150 к.с., що працює на автомобільному бензині.

КБ “Південне” модернізує ракету “Зеніт”

ДКБ “Південне” (КБП, Дніпропетровськ), відомий у світі український розробник реактивного ракетного озброєння, компенсувало розрив кооперації щодо військово-технічної співпраці (ВТС) із РФ новими проектами, повідомив генеральний директор – генеральний конструктор ДКБ “Південне” (КБП, Дніпропетровськ) Олександр Дегтярьов.

“На виконання відповідного минулорічного рішення РНБО та Президента, в сучасних умовах КБП відмовилося від реалізації проектів, які забезпечувалися в рамках ВТС із РФ”, – підтвердив генконструктор. За словами О.Дегтярьова, “ще кілька років тому ВТС із РФ була вагомою частиною портфеля замовлень КБП. І розрив цієї кооперації був би якщо не трагедією, то значною втратою. Сьогодні це теж втрата, але вона вже компенсована іншими проектами і замовленнями”, – сказав він, зазначивши: “Щороку ми запускаємо нові проекти”.

Як уточнив генконструктор, у період з 2010 до 2015 року чисельність штату КБП зросла на 600 осіб до 5100 осіб, обсяг робіт – в 1,7 рази. При цьому кількість партнерів у внутрішньоукраїнській кооперації, за його даними, зросла на 65%, нині в роботі 233 угоди.

Конструкторське бюро “Південне” – флагман української космічної галузі – модернізує ракету-носії “Зеніт”. Як розповів генеральний директор і генеральний конструктор бюро Олександр Дегтярьов, головна мета модернізації – здешевити виробництво і позбутися російських комплектуючих. “Складнощі, які сьогодні є з експлуатацією “Зеніту”, обумовле-

ні, в першу чергу, тим, що в силу різних, негативних факторів, які не вчора виникли, “Зеніт” виявився дорогим у виробництві. Він став, практично, дорожчим “Протона”, – пояснив Дегтярьов. Модернізація “Зеніту” йтиме на основі технічних рішень нової української ракети-носія середнього класу “Маяк”. “Крім того, модернізований “Зеніт” буде оснащений не російськими, а українськими двигунами: перший ступінь – РД-815, друг – РД-801. Також ми плануємо замінити двигун третього ступеня, у нас є великий доробок у цьому напрямку”, – зазначив він.

Восени 2014 року під час міжнародної авіакосмічної виставки “Авіасвіт-XXI” КБП презентувало комплекс “Грім” із крилатою ракетною (КР) “Шуліка”, яка відповідає вимогам РКРТ ОТРК.

За даними з відкритих джерел, раніше підприємства ракетно-космічної галузі України забезпечували продовження термінів експлуатації ракетного комплексу 15П118М (Міжконтинентальна балістична ракета РС-20В, за західною класифікацією SS-18, “Сатана”), що є на озброєнні Ракетних військ стратегічного призначення, розробки ДКБ “Південне” і виробництва “Південмаш” (м.Дніпропетровськ).

СУПУТНИКОВИЙ ЗВ’ЯЗОК

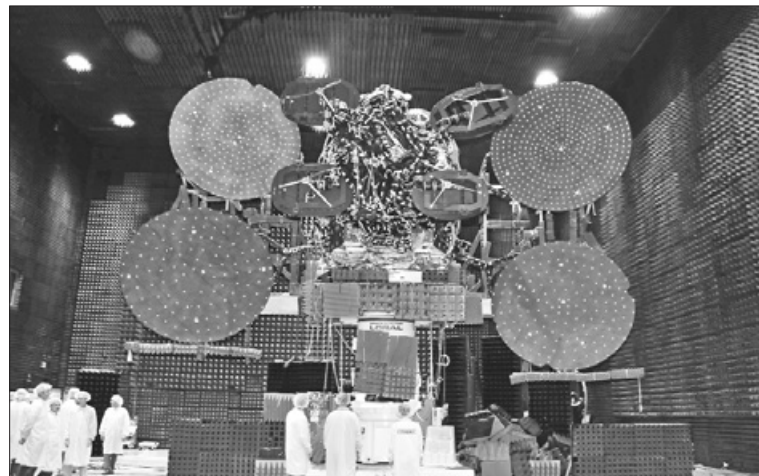
Коли полетить в космос ViaSat-2?

Французька компанія ViaSat Inc, яка спеціалізується на наданні послуг широко-смугового зв’язку, а також відповідного обладнання не може запустити свій новий супутник ViaSat-2 раніше осені 2016 року. Чинний супутник компанії ViaSat-1 майже повністю вичерпав свої можливості щодо нарощування нових абонентів.

Компанія заздалегідь продумала про таку ситуацію і замовила в американської компанії Boeing Space and Intelligence Systems супутник зв’язку ViaSat-2. За словами головного виконавчого директора компанії Boeing, супутник ViaSat-2 повністю буде готовий до запуску в кінці цього літа. Але є проблема, і дуже суттєва.

ViaSat-2 – новий супутник зв’язку ViaSat Inc, розроблений компанією Boeing Satellite Systems на базі супутникової платформи BSS-702HP, який буде в 2,5 рази потужнішим ніж ViaSat-1. Супутник ViaSat-2 буде надавати послуги зв’язку в Ка-діапазоні на території Північної Америки, Центральної Америки та Карибського басейну, в тому числі з охопленням Східного узбережжя США, приморських комерційних авіаліній в повітрі і морських шляхів між Північною Америкою і Європою.

Керівництво ViaSat Inc раніше домовлялося з компанією SpaceX про те, що супутник ViaSat-2 буде запущений в космос за допомогою ракети-носія Falcon Heavy не раніше осені 2016 року. Отже, за-

раз компанії ViaSat Inc. маючи, в прямому сенсі, готовий на руках свій супутник ViaSat-2, не може запустити його в космос. Таке відтягування термінів пов’язане з дуже щільним графіком пусків ракети Falcon Heavy цього року.

Розглядався також варіант про запуск супутника через компанію Arianespace за допомогою європейської ракети важкого класу Ariane 5, але і тут також не поща-

стило. В Arianespace всі пуски (включаючи до 2017 року) повністю заброньовані.

Залишається не так вже й багато варіантів: все ж потерпіти до осені 2016 року; почати переговори з Росією про запуск за допомогою “Протон-М” (але після MexSat-1 це дуже ризиковано); і не менше ризиковано попросити допомоги у Індії або Китаю. Час покаже

НАСА проводить тривалі вогневі випробування ракетного двигуна RS-25

Друге вогневе випробування зразка №0525 двигуна типу RS-25 було проведено на стенді А-1 Космічного центру імені Джона Стенніса, США. Цей експериментальний двигун, який ніколи не використовувався для запусків космічних шатлів, стане першою з чотирьох силових установок, які повинні відправити в космос надважку ракету-носії Space Launch System (SLS) в 2018 р, при цьому разом з двигуном №0525 їх загальна кількість для цієї ракети, досягне шістнадцяти агрегатів.

Вогневі випробування двигуна RS-25 відбуваються з початку цього року. Після завершення ці тривалі випробування були визнані успішними, хоча інженерам НАСА на аналіз отриманих даних може знадобитися до декількох тижнів часу, адже двигун, і стенд для випробувань були оснащені великою кількістю різних датчиків, що дозволили зібрати великі обсяги інформації про роботу систем двигуна під час тестів.

Двигун №0525 ніколи раніше не був у космосі, так як він є одним з двох експериментальних двигунів, використовуваних для тестування компонентів обла-

днання на стенді А-2 при підготовці запусків космічних шатлів – при цьому екземпляр №0528 був другим експериментальним двигуном, створеним для цієї мети.

Всього для силової установки №0525 заплановано вісім випробувань, загальна тривалість яких складе 3500 секунд, а для другого експериментального двигуна – десять випробувань загальною тривалістю 4500 секунд.

Кожен з 15 інших ракетних двигунів, що встановлюються на основний ступінь ракети SLS, хоча б раз успішно виводив у космос космічний шаттл.

ТЕСТИ

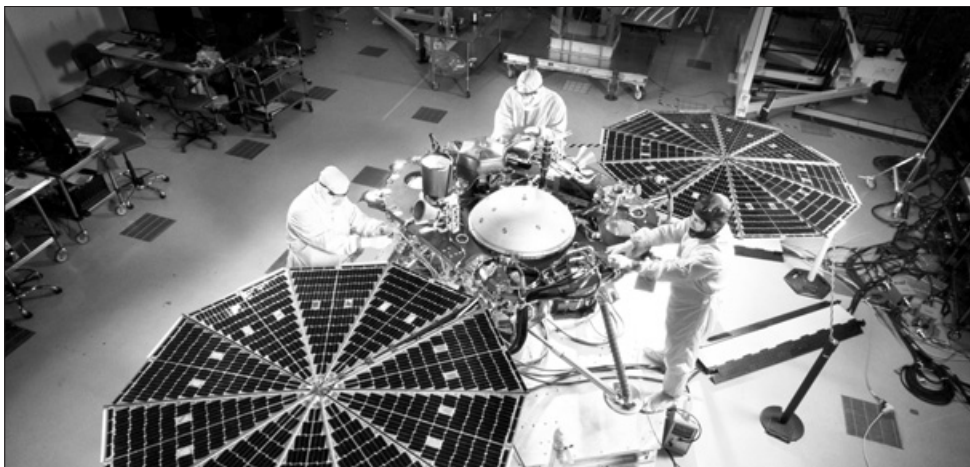
Розпочато випробування нового марсіанського Лендера агентства НАСА

Новий апарат для посадки на Марс агентства НАСА був зібраний і в даний час проходить тестування напередодні свого запуску, який має відбутися вже наступного року.

Як повідомили представники НАСА, інженери підрозділу Space Systems компанії Lockheed Martin завершили складання нового марсіанського Лендера InSight і вже почали його тестування. Мета останніх полягає в тому, щоб перевірити здатність космічного апарату витримувати несприятливі умови далекого космосу.

“Складання Лендера InSight пройшло успішно, і тепер саме час випробувати апарат в роботі”, – говорить Стю Спаз, керівник проекту InSight в підрозділі Space Systems компанії Lockheed Martin в Денвері.

“Випробування на вплив зовнішніх умов проводяться для того, щоб виявити проблеми з космічним апаратом і вирішити їх поки він тут, на Землі. Етап випробувань триває майже таксамо довго, як і етап складання. Ми хочемо перекопатися в тому, що косміч-

ний апарат виправдає всі очікування НАСА і впорається зі своїм завданням в екстремальних умовах”.

Як повідомили представники НАСА, програма випробувань розрахована на сім місяців. За цей час InSight буде підданий впливу потужних вібрацій, екстремальних температур, різних режимів атмосферного

тиску. Це дозволить з’ясувати, як апарат поведе себе під час запуску, довгої подорожі на Марс і безпосереднього перебування на Червоній планеті.

“Здорово бачити апарат в його стартової конфігурації”, – говорить Том Хоффман, керівник місії InSight з лабораторії реактивного руху НАСА в Пасадені, Каліфорнія.

“Вчені з усього світу довгий час працювали над тим, щоб підготувати окремі елементи системи до тестів, – додає він. – Звичайно, нам належить виконати ще багато роботи, перш ніж апарат буде готовий до запуску”.

Вартість місії InSight оцінюється в 425 мільйонів доларів. Запуск космічного апарату запланований на березень 2016 року. На Червоную планету він повинен прибути у вересні.

Після здійснення посадки спусковий апарат за допомогою різних наукових інструментів досліджуватиме марсіанську кору, мантію і ядро. За словами співробітників НАСА, дані, які вдасться отримати під час місії, дозволять вченим краще зрозуміти внутрішню структуру Марса і проллють світло на формування та розвиток скелястих планет в цілому.

Разом з апаратом InSight НАСА також планує запустити два крихітних кубсата. Вони допоможуть у передачі інформації на Землю під час спуску і посадки Лендера. Після цього кубсати продовжать свою подорож по глибокому космосу.

Сторінку підготував Віктор Гедз.

Армійці здобули медалі чемпіонату Європи з академічного веслування

В місті Познань (Польща) пройшов чемпіонат Європи з академічного веслування. "Срібло" виборола четвірка парна у складі солдата служби за контрактом Дмитра Міхая, прапорщика Артема Морозова, працівника Збройних Сил Івана Довгодька та Олександра Надтоки (5:46.26).

Чоловіча двійка парна у складі солдата служби за контрактом Івана Футрика та Сергія Гриня продемонструвала третій результат (6:15.80).

У загальнокомандному медальному

заліку збірна України з двома медалями посіла 10-е місце. Перемогли британці (6-2-2), другими стали німці (3-1-2), третіми – французи (2-4-0). За загальною кількістю нагород першими – британці

(10), другі – німці і французи (по 6), четверте-шосте місця поділили росіяни, польки й голландці (по 3), сьоме – дванадцятий поділили українці, чехи, швейцарці, білоруси, норвежці та румуни (по 2).

ФЕХТУВАННЯ

Харлан виграв третій Гран Прі у сезоні

Ольга Харлан стала переможницею всієї серії турнірів Гран Прі з фехтування на шаблях сезону 2014-2015. Серія складалася з трьох турнірів, і фінальний третій Гран Прі відбувся 29-31 травня у Москві.

До речі, із шести суперниць, яких у цей день перемогла Ольга, чотири були росіянками. Так, у 1/32 фіналу Ольга перемогла аргентинку Марію Белен Перец Моріс (15:6), далі виграла в представниця Росії Вікторії Ковальової (15:6) і Діни Галіакбарової, у чвертьфіналі здобула перемогу над грекинею Вассілікі Вугіукою (15:4), у півфіналі поборолосіанку Софію Великую, а у фіналі – ще одну господарку турніру – Яну Єгорян (15:10).

Гран Прі у Москві став не тільки останнім турніром своєї серії, але й завершив низку етапів Кубка світу поточного сезону. Тепер попереду у фехтувальників найважливіші старту, яких, до речі кажучи, цього року не два, як звичайно, а цілих три – до чемпіонатів Європи й Світу додалися Перші Європейські Ігри у Баку. Аналізуючи минулий сезон, можна сказати, що Ольга по праву очолює світову класифікацію шаблесток. Із семи турнірів, у яких Харлан брала участь, вона чотири рази піднімалася на найвищу сходинку п'єдесталу пошани й двічі завойовувала

бронзові нагороди. Ольга стала переможницею всіх трьох Гран Прі сезону 2014-2015, а її найближча конкурентка по світовому рейтингові американка Маріель Загуніс відстає від Ольги у світовій класифікації на цілих 93 очки – такої величезної різниці між першою й другою позицією у світовому рейтингу немає більш у жодному іншому виді зброї.

Наталія Жукова – дворазова чемпіонка Європи з шахів

У Чакві (Грузія) відбувся 16-й чемпіонат Європи з шахів серед жінок. Одеський гротмейстер Наталія Жукова вдруге стала найсильнішою шахісткою континенту, повторивши свій успіх 15-річної давності.

У змаганнях брали участь провідні шахістки з 19 країн. Турнір проходив за швейцарською системою в 11 турів за участю 98 спортсменок. Наталія Жукова в останніх п'яти турах показала стовідсотковий результат і, набравши в підсумку 9,5 очка з 11 можливих, випередила на 0,5 очка грузинку Ніно Баццашвілі, що стала другою. Трійку призерів замкнула росіянка Аліна Кашлінская (8). Ще одна українка Інна Гапоненко, що набрала 7,5 очка, розділила 4-9 місця. При цьому обидві українки виконали ще одну важливу задачу – вийшли в наступний чемпіонат світу серед жінок.

Дзюдо

Українські дзюдоїсти завоювали дві медалі на відкритому Кубку Європи

В Клуз-Напока (Румунія) пройшов відкритий Кубок Європи з дзюдо. У змаганнях взяли участь 317 спортсменів, які представляли 41 країну.

Українські дзюдоїсти завоювали дві нагороди. Переможцем турніру став Артем Блошенко у ваговій категорії до 100 кг, вигравши у вирішальній сутичці у кубинця Хосе Арментероса. Срібну медаль завоював Дмитро Канівець (до 73 кг), поступившись у фіналі німцеві Ігорю Вондтке. У ваговій категорії понад 100 кг Антон Рудник посів п'яте місце, програвши у півфіналі грузину Онісе Бугадзе. Андрій Колесник завершив виступ на сьомому місці. У змаганні жінок в категорії понад 78 кг на сьомому місці фінішували Єлизавета Каланіна та Анастасія Сапсай.

Ольга Саладуха стала третьою на етапі "Діамантової ліги"

В американському Юджині завершився легкоатлетичний етап "Діамантової ліги". У секторі потрійного стрибка третє місце посіла українка Ольга Саладуха, з результатом 14,48 м.

Перемогу у змаганнях з найкращим результатом сезону в світі і рекордом змагань здобула Катерин Ібаргуен з

Колумбії – 15,18 м.

На цьому ж етапі змагань ще один перспективний український легкоатлет Андрій Проценко посів лише шосту сходинку зі стрибків у висоту. Перемогу з найкращим результатом сезону в світі здобув Мутаз Есса Баршим з Катару (2,41 м). Китаєць Говей Чжан з особистим рекордом (2,38 м) другий. Американець Ерік Кінард – третій (2,35 м).

ВЕСЛУВАННЯ

ГАДЖЕТИ

Смартфон з проектором від Lenovo

До цих пір смартфони з вбудованими проекторами не стали популярними серед споживачів, але у Lenovo вважають, що вони знайшли правильне рішення: проектований сенсорний екран або віртуальна клавіатура на вашому столі.

На конференції Lenovo Tech World був представлений Smart Cast – перший у світі смартфон з інтегрованим безфокусним лазерним проектором, що відрізняється від технології DLP в існуючих піко-проекторах. На додаток до звичайного режиму проектування на стіну, є також "режим поверхні", для якого потрібно поміняти положення проектора і підперти телефон підставкою. В результаті ви отримаєте проекцію сенсорного екрану, який може виконувати будь-які функції від віртуального піаніно до Fruit Ninja.

Нове покоління флеш-накопичувачів від SanDisk

На своєму офіційному сайті компанія SanDisk презентувала нове покоління неймовірних флеш-накопичувачів, представлене двома моделями.

Перша модель сподобається тим, хто цінує компактність. SanDisk Ultra Fit об'ємом 128 ГБ є найменшою у світі флешкою такої місткості на сьогоднішній день. Дійсно, розміри накопичувача при настільки значному обсязі вражають. Розмірами вона порівнянна з 10-центовою монетою. Ви можете зберігати на такій флешці до 16 годин відео FullHD. Швидкість читання даних Ultra Fit досягає 130 мегабайт за секунду, а вартість накопичувача при цьому становить 119 доларів.

Друга модель накопичувача SanDisk Ultra представляє найбільш містку флешку компанії SanDisk на сьогоднішній день і дозволяє зберігати до 256 ГБ даних. Гаджет не такий крихітний, як його молодший побратим, але величезний обсяг даних, що уміщається на ньому, компенсує будь-які незручності. Швидкість передачі інформації в його випадку трохи нижче – 100 мегабайт за секунду. А ціна, навпаки, вища і становить 199 доларів.

Обидва флеш-накопичувача працюють з інтерфейсом USB 3.0, але також сумісні і з попереднім стандартом USB 2.0. Вони захищені від крадіжки даних за допомогою офіційного софту компанії SanDisk Secure Access, так що ви можете бути спокійними за збереження особистої інформації, навіть якщо ваша флешка загубиться. Будь-яку з двох флешок ви вже можете придбати у будь-яких офіційних постачальників компанії SanDisk.

Сторінку підготував Владислав Дем'яненко.

ЗАСНОВНИК:
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
Свідectво про державну реєстрацію
видання: **КВ 17301-6071 ПР від 17.12.2010 р.**
Передплатний індекс **22242.**
Газета видається з **27.08.1999 р.**
Віддруковано у
ТОВ "Прес Корпорейшн Лімітед".
м.Вінниця, вул. Чехова, 12 А,
тел. (0432) 55-63-97

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Редакція може публікувати матеріали в порядку обговорення, не поділяючи точки зору авторів. Автор несе персональну відповідальність за достовірність фактів. Листування з авторами ведеться лише на сторінках газети. При передруку посилання на "Крила України" обов'язкове.

КОНТАКТИ:
21007 м. Вінниця,
вул. Червоноармійська, 105
тел: 067-587-02-96,
факс: 0432-59-60-48
Електронна адреса:
krula_ukr@i.ua

Головний редактор
М. ПОПЛАВСЬКИЙ
Заст. головного редактора: С. Клименко.
Відповідальний секретар: О.Олександрович.
Дизайн та верстка: Н. Ярмілко.
Літературний редактор: О. Уретій.
Тир. 9245 Зам. № 152221.
Перший редактор **Сергій Свенцицький**

“Мир, створений руками”

Українці продовжують підтримувати свою армію. Від самого початку АТО, народна поміч відіграє “роль швидкої допомоги”, рятуючи тисячі життів українських бійців. Волонтери невтомно і найрізноманітнішими способами підтримують та допомагають українським військовим, що ведуть війну з бойовиками проросійських “республік” на Сході.

На підтвердження цих слів у Києві відбувся черговий благодійний аукціон “Мир, створений руками”. Лоти на торгах були досить незвичайними та оригінальними. Усі вони вироблені виключно з військових артефактів, які були передані у творчі майстерні Житомира, Миргорода та Кам'янець-Подільського, а там перетворені майстрами на предмети інтер'єру.

Годинник із гільз, скринька з ящика для артилерійських набойів, військові фляги з декоративними розписами, підсвічник з гільзи від гармати та багато інших, не менш цікавих лотів, можна було побачити та придбати на аукціоні того вечора. Особливий лот – ніж з клинком роботи Петра Федоряки – 49-річного добровольця, старшого лейтенанта 25-ої окремої

що це “укропи-мародери пограбували музей”. На-

справді, це були подарунки Петра своїм побратимам, які він виготовив власноруч.

Цікавими також були роботи Ігоря Забродського – засновника майстерні “Ковалі Полісся”. Тут працюють львівські майстри – два рідні брати Ломанчуки, які одружились на двох рідних сестрах-жито-

мирянках. Ковалі – майстри ручної ковки. Особливістю всіх виробів майстерні, представлених на аукціоні, є те, що в них немає жодного придбаного елемента, вони повністю зроблені із залишків снарядів. За словами майстра, працювати з таким металом було важко. Але ковалі зуміли показати красу металю, незважаючи на

Дніпропетровської повітряно-десантної бригади, який загинув під час танкової атаки російських найманців із засідки на колону БТР десантників в Шахтарську. Через певний час в Інтернеті з'явилося відео із тілами загиблих військових, де сепаратисти розкладали перед камерою ножі високохудожньої роботи, коментуючи,

Крида України

ПЕРЕДПЛАТА
Видання можна передплатити у відділеннях зв'язку. У каталозі видань України на 2015 рік передплатний **індекс – 22242 на сторінці 41**

Оплата здійснюється платіжним дорученням (для колективних передплатників) та поштовим переказом (для індивідуальних передплатників).

Вартість передплати на 2015 рік:
142 грн 32 коп. – на 6 міс.; 23 грн 72 коп. – на 1 міс.
71 грн 16 коп. – на 3 міс.;

ПЕРЕДПЛАТА

Музичним подарунком учасникам та бійцям став акустичний виступ гурту “Друга Ріка”.

його смертоносне призначення. Загалом, за креативні шедеври мистецтва вдалося виручити понад 140 тисяч гривень. За словами організаторів з благодійного фонду “Об'єднання Українських патріотів “УкрОП”, зібрані кошти

передадуть для закупівлі оптичних приладів 30-й окремії механізованої бригади та іншим підрозділам Збройних Сил України.

– Прохання було сформульоване самими військовими, – говорить одна з організаторок аукціону. – Необхідний тепловізор – на контрольованій батальйоні ділянці фронту значно активізувалися ворожі ДРГ і виявити їх в “зеленці” та темряві без спеціальних оптичних засобів вкрай важко. Крім того, супротивник почав активно використовувати системи лазерного наведення для обстрілу наших позицій. Для його нейтралізації наші бійці створюють димові завіси перед своїми позиціями, однак, при цьому значно обмежується можливість розгледіти переміщення та наближення ворога. У таких умовах тепловізор є дуже корисним, оскільки дозволить нашим воякам “бачити крізь дим”.

Владислав Дем'яненко.
“Крида України”.

	→							↑ Літера кирилиці	↓ Щось невластиве організму
		→	Австралійський страус						→ Велика катапульта
						→	Жіноче ім'я	→ Вищий дворянський титул	→ Бог сонця у єгипетській міфології
				→	Епоха	→	Марка літака		
		→	Виконавець смертного вироку	↓	Планета Сонячної системи	↓	Великий морський рак	←	Обертова частина машини
Урочистий вірш	↑	Поручитель					Музичний інструмент в Азії	↓	Шахова нічия
Український Дім моди	←		↑	Динне дерево	↑	Відсутність нюху	↑	Підрозділ в авіації	↓
		←	Авіабаза в Німеччині	↓	Один із очільників Ватикану	↓	Річка в Німеччині	←	Автомат Сverdло дантиста
		←	Міра земельної площі	→	Великий хижий птах	→		↑	Крок у танці
		←	Просторовий вид на місцевості	←					
	↑	Багаття	↓	Країна у Південній Америці	↓				